

2012•2013
FACULTEIT BEDRIJFSECONOMISCHE WETENSCHAPPEN
*master in de toegepaste economische wetenschappen:
beleidsmanagement*

Masterproef

De bereidheid tot betalen van Vlaamse ondernemers voor de vermindering
van de administratieve lasten

Promotor :
dr. Wim MARNEFFE

Tine Huybrechts

*Masterproef voorgedragen tot het bekomen van de graad van master in de toegepaste
economische wetenschappen , afstudeerrichting beleidsmanagement*

2012•2013

FACULTEIT BEDRIJFSECONOMISCHE
WETENSCHAPPEN

*master in de toegepaste economische wetenschappen:
beleidsmanagement*

Masterproef

De bereidheid tot betalen van Vlaamse ondernemers
voor de vermindering van de administratieve lasten

Promotor :
dr. Wim MARNEFFE

Tine Huybrechts

*Masterproef voorgedragen tot het bekomen van de graad van master in de toegepaste
economische wetenschappen , afstudeerrichting beleidsmanagement*

Samenvatting

Sinds jaren worden administratieve lasten ervaren als een last voor ondernemingen. Administratieve lasten brengen bij bedrijven een reële economische last teweeg. Ondernemers zijn gefrustreerd en zijn een vragende partij voor de vermindering van de administratieve lasten. In deze masterproef worden de definities van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging en de Dienst Wetmatiging als uitgangspunt genomen. Er dient bovendien aandacht besteed te worden aan de acht uitgangspunten die geleid hebben tot de definitie van de Dienst Wetmatiging. Het zijn ook enkel de inhoudelijke verplichtingen (de specifieke stappen die een bedrijf, organisatie, instelling, enz. moet volgen om hun bijdrage te leveren aan het publieke doel waarvoor de regelgeving werd opgesteld) die aanleiding geven tot administratieve lasten. Bovendien leiden alleen de administratieve handelingen die niet uitgevoerd of slechts partieel worden uitgevoerd in het geval van de afwezigheid van een regulerende overheid tot administratieve lasten. Het Standaard Kosten Model wordt hier beschreven als het meest toegepaste model voor het meten van administratieve lasten. Het berekenen van de administratieve lasten wordt uitgevoerd op basis van een uitgebreid stappenplan waar de verschillende componenten worden berekend.

Het praktijkonderzoek houdt het waarden van de betalingsbereid van Vlaamse ondernemers voor de vermindering van de administratieve lasten in. Aangezien administratieve lasten geen marktprijs hebben, dient dit te gebeuren door middel van stated preference methoden. Aanvankelijk werd er gekozen voor de betaalkaart en het keuze-experiment. Deze werden verwerkt in een enquête en vervolgens getest op een steekproef van tien ondernemingen in Limburg. We hebben vervolgens besloten om het keuze-experiment uit het praktijkonderzoek te halen omwille dat dit geen gepast instrument voor ons onderzoek bleek te zijn. De bereidheid tot betalen voor de vermindering van de administratieve lasten wordt in dit praktijkonderzoek voor de eerste keer gemeten.

Na het elektronisch maken van de enquête en de invulling door de ondernemers konden de verkregen data geanalyseerd worden. Door middel van de enquête werden data verzameld van 375 respondenten. Deze data werden geanalyseerd door gebruik te maken van statistische softwareprogramma's. Vervolgens werden statistische analyses uitgevoerd: beschrijvende statistiek, groepen vergelijken en een OLS-regressie met standaardrobuuste errors. De onafhankelijke variabelen die een significante invloed vertonen op de betalingsbereidheid zijn de volgende: de vennootschapsvorm bvba, tertiaire sector (tweede sector), de omzet van de vennootschap van de respondent tussen de 1 en 10 miljoen euro, de aanduiding van de vennootschap van de respondent als middelgrote onderneming, de aanduiding van de vennootschap van de respondent als grote onderneming, de bacheloropleiding van de respondent, de functie als administratief medewerker van de respondent en leeftijd van de vennootschap tussen de 26 jaar en 50 jaar. De andere variabelen die werden opgenomen in het regressiemodel zijn de volgende: de overige vennootschap (vennootschappen buiten nv en bvba), secundaire sector (eerste sector), secundaire sector (tweede sector) en het geslacht vrouw.

Uit de OLS-regressie (met standaardrobuuste errors) volgt dat de gemiddelde betalingsbereidheid voor het verminderen van de administratieve lasten met 50 uur per maand gelijk is aan 256,29 euro, wat overeenkomt met ongeveer 5,13 euro per uur.

Woord vooraf

Deze masterproef weerspiegelt de afronding van mijn masteropleiding in de Toegepaste Economische Wetenschappen aan de U Hasselt. Deze masterproef kadert in de afstudeerrichting Beleidsmanagement.

Het vastleggen van deze masterproef was niet mogelijk geweest zonder de ondersteuning van een aantal personen. Ik wil hen dan hier ook bedanken voor hun raad en steun.

Ten eerste wil ik mijn familie, vrienden en medestudenten bedanken. Daarnaast wil ik mijn promotor Wim Marneffe en zijn doctoraatstudenten bedanken voor hun ondersteuning en begeleiding.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Woord vooraf	3
Inhoudsopgave	4
Lijst met figuren.....	6
Lijst met tabellen	7
Hoofdstuk 1: Onderzoeksplan	9
1.1. Probleemstelling.....	9
1.2. Onderzoeksvragen.....	12
1.2.1. Centrale onderzoeksvraag	12
1.2.2. Deelvragen.....	12
1.2.2.1. Literatuurstudie	13
1.2.2.2. Praktijkonderzoek	13
1.2.3. Beperkingen masterproef	14
1.3. Planning	14
Hoofdstuk 2: Administratieve lasten	15
2.1. Kadering van administratieve lasten	15
2.2. Het begrip administratieve lasten	20
2.3. Bronnen van regulering.....	21
2.4. Meten van administratieve lasten: het Standaard kosten model	22
2.4.1. Berekening administratieve lasten	23
2.4.2. Stappenplan berekening administratieve lasten.....	24
2.4.2.1. Opstarten van het meetproces.....	24
2.4.2.2. Inventariseren en samenstellen van een prioriteitenlijst van informatieverplichtingen en administratieve handelingen	25
2.4.2.3. Verzamelen parameters: T- en P-component.....	25
2.4.2.4. Verzamelen parameters: Q-component.....	25
2.4.2.5. Berekenen administratieve lasten	25
2.4.2.6. Rapportering administratieve lasten	26
2.5. Standaard Kosten Model toegepast in Vlaanderen.....	26
2.6. Standaard Kosten Model toegepast op federaal niveau	27
2.7. Samenvatting	29
Hoofdstuk 3: De bereidheid tot betalen	31
3.1. Revealed preference methoden	32
3.2. Stated preference methoden.....	33
3.2.1. Directe-elicitiemethoden.....	34
3.2.2. Dichotome keuzemethode	34
3.2.3. Keuze-experiment methode.....	35
3.2.4. Betaalkaart methode	36

3.2.5. Voor- en nadelen.....	37
3.3. Overzicht stated preference en revealed preference methoden.....	38
3.4. Opbouw keuze-experiment	38
3.5. Opbouw betaalkaart.....	39
3.6. Samenvatting	39
Hoofdstuk 4: Resultaten praktijkonderzoek.....	41
4.1. Ongeschiktheid keuze-experiment	41
4.2. Resultaten betaalkaart	42
4.2.1. Regressievariabelen.....	42
4.2.2. Verwachte relaties.....	52
4.2.3. Beschrijvende analyse	53
4.2.4. OLS-regressie	56
4.2.4.1. Geschatte OLS-regressie.....	56
4.2.4.2. Toetsing voorwaarden OLS-regressie.....	57
4.2.4.3. Resultaten OLS-regressie.....	59
4.2.4.4. Berekenen van de betalingsbereidheid.....	61
4.2.5. Groepen vergelijken	61
4.2.6. Veranderingen ten opzichte van andere betaalkaarten	64
4.2.7. Beperkingen van het praktijkonderzoek	64
4.2.8. Extra vragen enquête	64
4.3. Samenvatting	65
Hoofdstuk 5: Conclusies	67
5.1. Wat zijn administratieve lasten?	67
5.2. Wat zijn bronnen van regulering?	67
5.3. Welke methode wordt gebruikt om de administratieve lasten te meten?	68
5.4. Wat is de bereidheid tot betalen (Willingness to pay)?.....	69
5.5. Welke methoden worden gebruikt om de bereidheid tot betalen van ondernemers voor een vermindering van de administratieve lasten te meten?	70
5.6. Wat is de bereidheid tot betalen voor het verminderen van de administratieve lasten van Vlaamse ondernemers?.....	70
5.7. Welke sociodemografische kenmerken van ondernemers hebben invloed op de betalingsbereidheid voor de vermindering van administratieve lasten?.....	70
Lijst van geraadpleegde werken	72
Bijlagen	75
Bijlage 1: printscreen enquête	75
Bijlage 2: extra's	80
Bijlage 3: OLS-regressie met standaard robuuste errors BETAALKAART MAX-GEM.....	82
Bijlage 4: Breusch-Pagantest BETAALKAART MAX-GEM	83

Lijst met figuren

Figuur 2.1.: Onderscheid inhoudelijke verplichtingen en informatieverplichtingen	15
Figuur 2.2.: Schematische kadering van het begrip administratieve last	16
Figuur 2.3.: Berekening administratieve lasten	23
Figuur 2.4.: Stappenplan berekening administratieve lasten	24
Figuur 3.1.: Vermarktbaar en niet-vermarktbaar goederen en diensten	31
Figuur 3.2.: Structuur twee soorten preference methoden	38
Figuur 3.3.: Voorbeeld keuzesets keuze-experiment	39
Figuur 3.4.: De betaalkaart	39
Figuur 4.1.: Aanpassing keuze-experiment	41
Figuur 4.2.: Verdeling van de residuen	57
Figuur 4.3.: Residuenplot	58
Figuur 4.4.: Breusch-Pagan / Cook-Weisberg test voor heteroskedasticiteit	59
Figuur 5.1.: Berekening administratieve lasten	68

Lijst met tabellen

Tabel 1.1.: Planning uitvoering masterproef.....	14
Tabel 2.1.: De administratieve lasten bij ondernemingen voor de periode 2000-2010	17
Tabel 2.2.: De evolutie van de federale administratieve lasten voor ondernemingen	19
Tabel 3.1.: Het keuze-experiment	36
Tabel 3.2.: De betaalkaart.....	36
Tabel 4.1.: Regressievariabelen opgenomen in enquête (bijlage 1).....	42
Tabel 4.2.: Venootschapsvormen (TYPVN)	45
Tabel 4.3.: Dummy variabelen voor venootschapsvormen	45
Tabel 4.4.: Locatie maatschappelijke zetel (MZ)	45
Tabel 4.5.: Eerste sector (SECTORP)	46
Tabel 4.6.: Dummy variabelen eerste sector.....	46
Tabel 4.7.: Tweede sector (SECTORS)	47
Tabel 4.8.: Dummy variabelen tweede sector	47
Tabel 4.9.: Omzet (OMZET).....	48
Tabel 4.10.: Dummy variabelen omzet.....	48
Tabel 4.11.: Grootte van de vennootschap (WNVE)	49
Tabel 4.12.: Geslacht van de respondent (GESL).....	49
Tabel 4.13.: Opleidingsniveau van de respondent (OPLEID).....	49
Tabel 4.14.: Dummy variabelen voor opleidingsniveau.....	49
Tabel 4.15.: Leeftijd respondent (LFTDR).	50
Tabel 4.16.: Dummy variabelen voor leeftijd van de respondent	50
Tabel 4.17.: Leeftijd vennootschap (LFTDV).....	51
Tabel 4.18.: Dummy variabelen voor leeftijd van de onderneming.....	52
Tabel 4.19.: Frequenties van de variabelen	53
Tabel 4.20.: Beschrijvende statistiek UURAL	55
Tabel 4.21.: Frequentie betaalkaart (min) – (max) – (gem).....	55
Tabel 4.22.: OLS-regressie voor betalingsbereidheid vermindering administratieve lasten.	56
Tabel 4.23.: VIF van de variabelen.	58
Tabel 4.24.: Berekening betalingsbereidheid.....	61
Tabel 4.25.: Vergelijken van groepen variabele venootschapsvorm (TYPVN)	61
Tabel 4.26.: Vergelijken van groepen variabele eerste sector (SECTORP)	62
Tabel 4.27.: Vergelijken van groepen variabele tweede sector (SECTORS)	62
Tabel 4.28.: Vergelijken van groepen variabele leeftijd van de vennootschap (LFTDV)	62
Tabel 4.29.: Vergelijken van groepen variabele omzet (OMZET)	62
Tabel 4.30.: Vergelijken van groepen variabele grootte van de onderneming (WNVE)	63
Tabel 4.31.: Vergelijken van groepen variabele geslacht van de respondent (GESL)	63
Tabel 4.32.: Vergelijken van groepen variabele opleidingsniveau van de respondent (OPLEID).....	63
Tabel 4.33.: Vergelijken van groepen variabele functie van de respondent (FUNCTIE).....	63

Hoofdstuk 1: Onderzoeksplan

1.1. Probleemstelling

Administratieve verplichtingen spelen een belangrijke rol in het Europese ondernemingsklimaat vermits bedrijven in heel de Europese Unie (EU) een groot deel van hun tijd besteden aan het vervullen van formulieren en aan de rapportering over verscheidene onderwerpen. In 2006 stelde de Europese Commissie een ambitieus actieprogramma voor dat als doelstelling de vermindering van de administratieve lasten van de bestaande regelgeving in de EU voorhad. Tijdens de voorjaarsbijeenkomst van 2007 werd een streefpercentage van 25% voor de administratieve lastenvermindering vastgelegd. Indien dit streefpercentage bereikt wordt, zou het bruto binnenlands product (bbp) van de EU op middellange termijn met ongeveer 150 miljard euro of 1,4% kunnen stijgen. Hierbij moet aangehaald worden dat het streefpercentage een algemeen politiek streefcijfer is, dit wil zeggen dat er verschillende percentages zullen worden nagestreefd in de lidstaten. Dit actieprogramma brengt economische voordelen op lange termijn met zich mee en zal ondertussen tastbare, concrete resultaten op korte tot middellange termijn voortbrengen. Het programma geeft bovendien weer dat de Commissie aandacht besteedt aan betere regelgeving als onderdeel van de strategie voor groei en werkgelegenheid.

Het streefpercentage van 25% is een gezamenlijk doel voor zowel de lidstaten als de Europese instellingen, beide moeten hun verantwoordelijkheid nemen en hun aandeel leveren. Het is belangrijk dat alle betrokken partijen persoonlijke maatregelen nemen opdat het politieke doel kan worden verwezenlijkt. Men wil het politieke doel realiseren door middel van de creatie van operationele maatregelen. Er wordt een grote inspanning gedaan om de realisatie van de beleidsdoelen te stroomlijnen en de daarmee samenhangende lasten te verminderen. Deze lasten stellen een belangrijke maatstaf voor de regelgeving op elke niveau voor. Overbodige en disproportionele administratieve lasten kunnen een reëel economische effect veroorzaken. Ze worden door ondernemers vaak als hinderlijk en tijdrovend ervaren, waardoor ondernemers vragen naar vereenvoudiging van deze lasten. De Commissie wil zoveel mogelijk overbodige administratieve lasten verwijderen en vraagt dit ook aan de lidstaten en de andere Europese instellingen.

Het actieprogramma specificeert hoe de identificatie van de informatieverplichtingen zal verlopen en hoe deze gemeten en vervolgens verminderd zullen worden. De administratieve kosten worden gemeten. Vervolgens wordt er geoordeeld welke van deze kosten overbodige administratieve lasten voorstellen om deze dan ten slotte te verminderen. Het proefproject van 2006 en de reeds genomen nationale maatregelen bevestigen dat het Europees Parlement, de Raad, de Commissie en de lidstaten de collectieve verantwoordelijkheid voor de administratieve lastenvermindering bereid zijn te dragen.

De focus van het actieprogramma ligt op de verouderde, onnodige en de veelvuldig gevraagde informatieverplichtingen met de bedoeling dat het bedrijfsleven minder belast zou worden. Het is vanzelfsprekend dat deze maatregelen tot administratieve lastenvermindering de onderliggende

wetgeving niet mogen ondermijnen. Er zijn duidelijke situaties waarin informatieverplichtingen nog steeds noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld formulieren met betrekking tot volksgezondheid. Er wordt bovendien gefocust om de administratieve lasten te minderen in prioriteitsgebieden, die werden gekozen op basis van het proefproject¹.

Op Belgische (federaal) niveau wil de overheid, meer bepaald de federale regering, ervoor zorgen dat de bedrijven een daling van 30% van hun administratieve lasten ondervinden tegen het einde van de huidige legislatuur (2014). Ze wil hiermee de economische activiteit bevorderen. Dit werd besloten in het federaal actieplan administratieve vereenvoudiging 2012-2015. Met dit percentage wil de federale regering de doelstelling van 25%, die de Europese Small Business Act (van toepassing op KMO's) aanraadt, voorbijstreven. De federale regering zal een aantal maatregelen opvolgen²:

1. Het is de bedoeling om het Europese éénloketbeginsel verder toe te passen. De regering wenst hierbij twee principes te combineren, enerzijds het "only once" en anderzijds "think small first". Er dient één echt uniek contactpunt opgericht te worden voor elke stap en formaliteit waarbij bedrijven in contact komen met een overheid. Een onderneming moet doorheen heel haar bestaan terecht kunnen bij één contactpunt.
2. De modernisering van elektronische procedures om het verlenen van informatie vlotter te laten verlopen. Voorbeelden hiervan zijn e-facturatie en e-griffie. Dit kadert in de Europese digitale agendaprocedure.³
3. Ook de uitbreiding van de toepassing eDepot, de elektronische maaltijdcheques, de vereenvoudiging van de openbare aanbestedingen dragen bij tot vermindering van de administratieve lasten.⁴

Regulering zorgt voor veel informatieverplichtingen bij de ondernemers. Hierdoor zijn de ondernemers verplicht om middelen in te zetten voor het verzamelen van verschillende soorten data, alsook voor het invullen van allerhande formulieren en documenten bestemd voor de overheid. Deze middelen kunnen eigen personeel zijn (waaronder de ondernemer zelf) of een externe partij die hiervoor ingehuurd wordt.⁵ Ondernemers krijgen in hun verstandhouding met de

¹ Commissie van de Europese gemeenschappen.(2007). *Actieprogramma ter vermindering van de administratieve lasten in de Europese Unie*. Opgevraagd op 27 augustus, 2012, via <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0023:FIN:NL:PDF>.

² *Vereenvoudig het leven! Voorstelling van het federaal actieplan administratieve vereenvoudiging 2012-2015*.(2012). Opgevraagd op 2 februari, 2013, via <http://www.chastel.belgium.be/nl/vereenvoudig-het-leven-voorstelling-van-het-federaal-actieplan-administratieve-vereenvoudiging-2012>.

³ Federale Regering van België.(2011). *Ontwerpverklaring over het algemeen beleid 1 december 2011*. Opgevraagd op 2 oktober, 2012, via <http://www.standaard.be/extra/wl/regeerakkoord.pdf>.

⁴ *Vereenvoudig het leven! Voorstelling van het federaal actieplan administratieve vereenvoudiging 2012-2015*.(2012). Opgevraagd op 2 februari, 2013, via <http://www.chastel.belgium.be/nl/vereenvoudig-het-leven-voorstelling-van-het-federaal-actieplan-administratieve-vereenvoudiging-2012>.

⁵ Marneffe, W., & Vereeck, L. (2011).The meaning of regulatory costs [Elektronische versie], *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3), 341–356.

overheden vaak te maken met nutteloze of vage regelgeving, lange wachttijden voor onder andere vergunningen, enz.⁶

De economische groei hangt voor het grootste deel af van hoe de bedrijven presteren in een land. Een efficiëntere administratie draagt bij tot een efficiëntere organisatie die op zijn beurt bijdraagt tot een groeiende economie. Administratieve lasten veroorzaken de Belgische ondernemers veel kosten, onder meer daardoor vormen ze een bron van ergernis voor de Belgische ondernemers. Ondernemingen zijn de drijfveer van de economie en de zelfstandige ondernemers klagen over de stijging van administratieve lasten.⁷ Hoewel de kost van de administratieve lasten voor zelfstandige ondernemers in 2010 met 0,03% van het BBP gedaald is (ten opzichte van 2008), wordt er door de zelfstandige ondernemers aangehaald dat er geen daling van de administratieve lasten door hen wordt ervaren.⁸

Op federaal niveau werd er in België in 1998 de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging (DAV) opgericht als onderdeel van de FOD Kanselarij.⁹ Het Federaal Planbureau stelt, in opdracht van de DAV, tweejaarlijks een enquête op om de kosten van de administratieve lasten bij ondernemingen en zelfstandigen in te schatten.¹⁰ Uit de meest recente enquête, gepubliceerd eind februari 2011, bleek dat de Belgische ondernemingen en de zelfstandigen 6,35 miljard euro uitgaven aan administratieve lasten in 2010. Dit komt neer op 1,79% van het Belgisch bbp en dit is een stijging met 7% ten opzichte van de vorige enquête (2006-2008). Het bijzondere is dat dit de eerste stijging is sinds de start van de enquêtes in 2000. De tweejaarlijkse enquête van het Federaal Planbureau maakt geen onderscheid naargelang welke overheid aan de oorsprong ligt van de administratieve lasten, met andere woorden de bronnen van de verschillende administratieve lasten zijn niet gekend (onder ander de Europese overheid). Ook bevroegt de enquête enkel de administratieve lasten die voortvloeien uit fiscale, milieu- en tewerkstellingsregelgeving.¹¹

Op Vlaams niveau heeft de overheid sinds 2001 een pad voor reguleringsmanagement uitgetekend wat leidde tot het ontstaan van het Strategisch beleidskader voor kwalitatieve regelgeving &

⁶ Deloitte.(z.d.). *Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbeteringsvoorstellen*. Opgevraagd op 22 augustus, 2012, via <https://www.deloitte.com/assets/Dcom-Belgium/Local%20Assets/Documents/EN/Industries/Public%20sector/dcom-be-en-leidraad-meten-administratieve-lasten.pdf>.

⁷ UNIZO. (2011_a). *UNIZO-onderzoek: Ondernemers ervaren sterke stijging administratieve lasten tegenover vijf jaar geleden*. Opgevraagd op 17 maart, 2012, via <http://www.unizo.be/uwzaakleiden/viewobj.jsp?id=4769759>.

⁸ UNIZO. (2011_b). *Kost administratieve rompslomp daalt, ondernemers voelen het nog niet*. Opgevraagd op 17 maart, 2012, via <http://www.unizo.be/uwzaakleiden/viewobj.jsp?id=4789717>.

⁹ FOD Kanselarij van de Eerste Minister.(z.d.). *Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging*. Opgevraagd op 7 september, 2012, via <http://kanselarij.belgium.be/nl/dav/>.

¹⁰ *Ondernemingen betalen weer meer administratieve lasten*. (2012). Opgevraagd op 14 augustus, 2012, via http://cpb.bnpparibasfortis.be/Corporate-Banking/NL/News-Multimedia/News/page.aspx/70?xd_itemId=6628&i=Ondernemingen-betalen-weer-meer-administratieve-lasten-&xd_catId.

¹¹ Kegels, C., & van den Abeele, A. - Federaal Planbureau. (2011). *Administratieve lasten in België voor het jaar 2010*. Opgevraagd op 8 juli, 2012, via http://kanselarij.belgium.be/nl/binaries/enqu%C3%AAte%20BFP%202010%20%20rapport%20def%20dec%202011%20NL_tcm171-159251.pdf.

administratieve vereenvoudiging voor de periode 2009-2014.¹² De Vlaamse regering gaf eind 2010 zijn goedkeuring aan het nieuwe strategische beleidskader voor kwaliteitsvolle regelgeving en administratieve vereenvoudiging 2009-2014.¹³ De concrete uitvoering van dit nieuw beleidskader is de verantwoordelijkheid van de dienst wetmatiging en staat gepland voor in het jaar 2012.

1.2. Onderzoeksvragen

1.2.1. Centrale onderzoeksvraag

“ Wat is de bereidheid tot betalen van Vlaamse ondernemers voor een vermindering van de administratieve lasten?”

De bereidheid tot betalen is de hoeveelheid geld die de ondernemer maximaal wil betalen om een bepaalde administratieve last te verminderen.

Bij het meten van de betalingsbereidheid bestaat de keuze uit twee soorten methoden. Enerzijds kan er gekozen worden voor de revealed preference methoden en anderzijds voor de stated preference methoden. Deze twee methoden worden in een later hoofdstuk verder besproken.

1.2.2. Deelvragen

Volgende deelvragen worden gebruikt om de onderzoeksvraag nader te beschrijven:

1. Wat zijn administratieve lasten?
2. Wat zijn bronnen van regulering?
3. Welke methode wordt gebruikt om de administratieve lasten te meten?
4. Wat is de bereidheid tot betalen (Willingness to pay)?
5. Welke methoden worden gebruikt om de bereidheid tot betalen van ondernemers voor een vermindering van de administratieve lasten te meten?
6. Wat is de bereidheid tot betalen voor het verminderen van de administratieve lasten van Vlaamse ondernemers?
7. Welke sociodemografische kenmerken van ondernemers hebben invloed op de betalingsbereidheid voor de vermindering van administratieve lasten?

De eerste vijf deelvragen worden beantwoord aan de hand van een literatuurstudie. De laatste twee deelvragen zullen beantwoord worden door middel van een praktijkonderzoek.

Om het onderzoeksplan verder te verduidelijken zal er een onderverdeling gebruikt worden: literatuurstudie en praktijkonderzoek.

¹² Deloitte.(z.d.). *Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbeteringsvoorstellen*. Opgevraagd op 22 augustus, 2012, via <https://www.deloitte.com/assets/Dcom-Belgium/Local%20Assets/Documents/EN/Industries/Public%20sector/dcom-be-en-leidraad-meten-administratieve-lasten.pdf>.

¹³ *Compensatieregel: Strategisch beleidskader*.(z.d.). Opgevraagd op 22 augustus, 2012, via <http://www.bestuurszaken.be/compensatieregel>.

1.2.2.1. Literatuurstudie

De eerste vijf deelvragen hebben als doel de volgende bouwstenen verder te behandelen:

- Een definitie van administratieve lasten;
- De bronnen van regulering;
- De methode die in Vlaanderen gebruikt wordt om de administratieve lasten te meten;
- Een definitie van betalingsbereidheid (Willingness to pay);
- De verschillende methoden voor het meten van de bereidheid tot betalen weer te geven.

De voorgaande onderwerpen werden al besproken in de literatuur en daarom zal bij de definiëring van de begrippen gebruikgemaakt worden van secundaire bronnen. Secundaire bronnen zijn data die niet meer door de onderzoeker zelf verzameld moet worden, maar die al verzameld werden door voorgaande onderzoekers.¹⁴

Voor een beter begrip van de belangrijkste concepten zijn de zoekrobots op het internet geschikt om relevante literatuur te vinden. Verder zullen elektronische databases zoals EBSCOhost (UHasselt) gebruikt worden om wetenschappelijk literatuur op te zoeken. Literatuuroverzichten van reeds geschreven masterproeven zijn eveneens een hulpmiddel om een idee te krijgen van het soort literatuur dat reeds geschikt werd bevonden.

Om meer informatie te krijgen met betrekking tot initiatieven van de overheid voor de vermindering van de administratieve lasten zijn de publicaties van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging (DAV), Dienst Wetmatiging en het Verbond der Belgische ondernemingen geschikt.

1.2.2.2. Praktijkonderzoek

Vanwege het nieuwe karakter van de centrale onderzoeksvraag is het noodzakelijk om primaire data te verzamelen: er werd nog geen onderzoek uitgevoerd rond deze specifieke onderzoeksvraag. De betalingsbereidheid van ondernemers achterhalen is economisch relevant omdat het de impact van administratieve lasten op de onderneming weerspiegelt.

Om de bereidheid tot betalen van ondernemers te achterhalen, wordt in dit werk gebruikgemaakt van volgende stated preference methoden: het keuze-experiment en de betaalkaart. Bij het keuze-experiment krijgt de ondervraagde de keuze uit verschillende alternatieven en zal hij vervolgens gevraagd worden om te kiezen voor het alternatief waarnaar zijn voorkeur gaat. Bij de methode van de betaalkaart zal de ondervraagde de keuze krijgen uit een reeks bedragen waaruit hij vervolgens het maximale bedrag moet aanduiden dat hij, als ondernemer, bereid is te betalen voor de vermindering van zijn administratieve lasten. Gebruikmakend van enquêtes zal bij ondernemers gepolst worden naar hun bereidheid tot betalen voor de vermindering van administratieve lasten. Voor het invullen van de enquêtes zal een website ontwikkeld worden waarvan de antwoorden rechtstreeks zullen worden getransfereerd naar een database. Het is de bedoeling een groot aantal ondernemers te ondervragen. De middelen voor het opstellen en afnemen van de enquêtes zijn echter beperkt. Vervolgens zullen statische analyses uitgevoerd worden op de gegevens in de database. De analyses worden uitgevoerd met de econometrische software: SPSS en STATA.

¹⁴ Sekaran, U., & Bougie, R. (2009). *Research Methods for Business. A Skill Building Approach*. Wiley and Sons.

De uiteindelijke doelstelling van deze masterproef is het waarderen van de administratieve lasten. De baten van de administratieve lasten zullen gemeten worden. Deze kunnen in een opvolgend onderzoek gebruikt worden om een kosten-batenanalyse te maken.

1.2.3. Beperkingen masterproef

De schaal van deze masterproef is gelimiteerd omwille van de tijdsbeperking die aan de masterstudenten wordt opgelegd. De bereidheid tot betalen van Vlaamse ondernemers voor de vermindering van de administratieve lasten is nog nooit eerder onderzocht. Daarom moet bij het lezen van deze masterproef rekening gehouden worden met het feit dat dit slechts een beperkte beschrijving van het probleem is. De geografische beperking van Vlaanderen stelt de veralgemeenbaarheid naar andere geografische gebieden op de proef.

1.3. Planning

Tabel 1.1.: Planning uitvoering masterproef

Periode	Activiteiten
Augustus-november	<ul style="list-style-type: none"> • Kennismaking met het onderwerp. • Literatuurstudie: inzicht verkrijgen in de verschillende concepten
November-januari	Opstellen en testen van de enquête die de bereidheid tot betalen voor de vermindering van de administratieve lasten zal nagegaan.
Februari	<ul style="list-style-type: none"> • elektronisch maken enquête • Voorbereiding van het masterproefseminarie
Maart- april	<ul style="list-style-type: none"> • enquête elektronisch laten invullen • Het analyseren van de verkregen data • Resultaten en conclusies formuleren
Mei	Afwerking

Hoofdstuk 2: Administratieve lasten

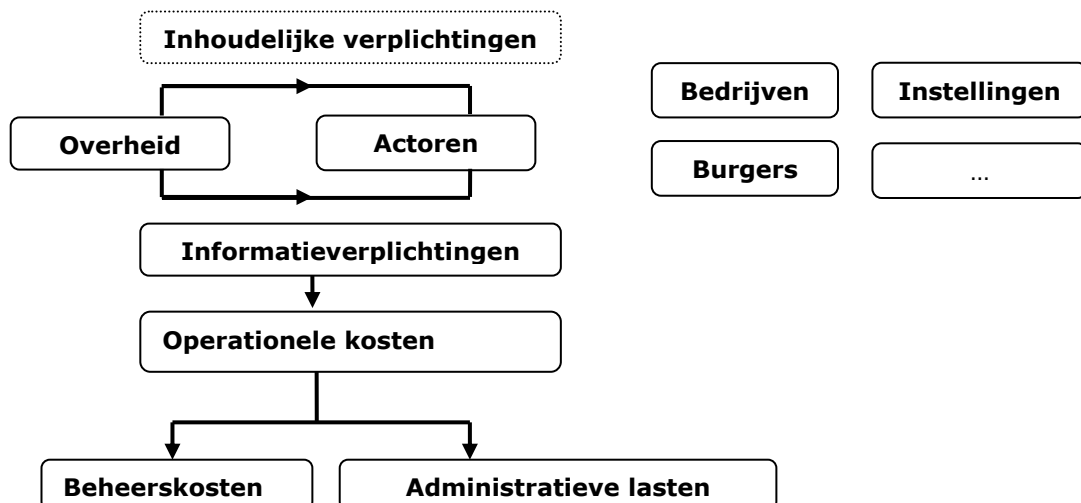
Alvorens het onderzoek te starten is het belangrijk om een uitgebreid theoretisch kader te definiëren waarin het concept administratieve lasten geplaatst kan worden. In dit hoofdstuk worden een aantal onderdelen in dit verband besproken:

- Kadering van administratieve lasten
- Het begrip administratieve lasten
- Bronnen regulering
- De methode voor het meten van de administratieve lasten

2.1. Kadering van administratieve lasten

Administratieve lasten komen voort uit regelgeving in de ruime zin. Informatieverplichtingen komen voort uit alle teksten van reglementaire aard. De overheid tracht met behulp van wet- en regelgeving een publiek doel te realiseren. Om dat publiek doel te verwezenlijken wordt aan de actoren verscheidene verplichtingen door de overheid opgelegd. Er zijn twee soorten verplichtingen: inhoudelijke en informatieverplichtingen. Inhoudelijke verplichtingen hebben een direct verband tot de realisatie van het publieke doel. Deze verplichtingen zijn de specifieke stappen die een bedrijf, organisatie, instelling, enz. moet volgen om hun bijdrage te leveren aan het publieke doel waarvoor de regelgeving werd opgesteld. Inhoudelijke verplichtingen geven geen aanleiding tot administratieve lasten. De informatieverplichtingen ontstaan doordat de actoren verplicht zijn de overheid te informeren met betrekking tot de naleving van de inhoudelijke verplichtingen. Deze informatieverplichtingen geven in een aantal situaties wel aanleiding tot administratieve lasten. Figuur 2.1. is een schematische voorstelling van deze paragraaf.

Figuur 2.1.: Onderscheid inhoudelijke verplichtingen en informatieverplichtingen

(Bron: Dienst Wetmatiging.(2010).*Handleiding meten om te weten. Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast*, p.11)

Om het onderscheid te kunnen maken tussen administratieve handelingen eigen aan het kernproces van de onderneming enerzijds en administratieve lasten anderzijds moet men zich afvragen welke administratieve handelingen de onderneming niet of slechts partieel zou uitvoeren indien een regulerende overheid afwezig zou zijn. De administratieve handelingen die niet uitgevoerd of slechts partieel worden uitgevoerd in het geval van de afwezigheid van een regulerende overheid, zijn de administratieve handelingen die leiden tot administratieve lasten.¹⁵

De regelgeving die wordt uitgevaardigd door de overheid, zorgt voor drie soorten kosten: beheerskosten, administratieve lasten en financiële kosten. Beheerskosten zijn de kosten die zich bij de overheid voordoen als gevolg van het ontvangen, het verwerken, het verifiëren, enz. van de opgevraagde informatie. Financiële kosten zijn die kosten die de actoren maken om ervoor te zorgen dat aan inhoudelijke verplichtingen worden voldaan. De kosten die ontstaan door de naleving van de informatieverplichtingen bij de actoren (ondernemingen, burgers, instellingen, enz.), worden als administratieve lasten gedefinieerd. De gedetailleerdere definitie van de term administratieve lasten wordt later uitgebreid behandeld. Out-of-pocket kosten zijn uitgaven die door een specifieke doelgroep worden gedaan om administratieve verplichtingen met betrekking tot informatieverplichtingen na te leven. Een voorbeeld hiervan is de aankoop van een specifiek softwarepakket voor het bijhouden van bepaalde gegevens.¹⁶

Onderstaande figuur is een schematische voorstelling van de samenhang tussen de verschillende concepten die in de vorige alinea werden besproken:

Figuur 2.2.: Schematische kadering van het begrip administratieve last

(Bron: Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2011.*)

¹⁵ Dienst Wetmatiging.(2010).*Handleiding meten om te weten. Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast.* Opgevraagd op 4 juli, 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf.

¹⁶ Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2011.*

Zoals reeds eerder werd aangehaald, stelt het Federaal Planbureau in België, in opdracht van de DAV, tweejaarlijks een enquête op om de kosten van de administratieve lasten bij ondernemingen en zelfstandigen te meten. Uit Tabel 2.1. kan afgeleid worden dat de administratieve lasten (uitgedrukt als een percentage van het bbp) geleidelijk zijn gedaald de afgelopen tien jaar. Dit is ondanks de administratieve lastenverhoging in 2010 ten opzichte van 2008, zowel in absolute getallen als in percentage ten opzichte van het bbp.

Tabel 2.1.: De administratieve lasten bij ondernemingen voor de periode 2000-2010

Kalenderjaar	Omvang administratieve lasten ondernemingen	In % ten opzichte van bbp	% evolutie van de administratieve lasten t.o.v. 2000
2000	€ 8,57 miljard	3,48%	/
2002	€ 8,97 miljard	3,43%	+ 4,67%
2004	€ 7,28 miljard	2,57%	- 15,05%
2006	€ 7,68 miljard	2,44%	- 10,39%
2008	€ 5,92 miljard	1,72%	- 30,92%
2010	€ 6,35 miljard	1,79%	- 25,90%

(Bron: Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2010*)

Hoewel uit de enquête van het Federaal Planbureau bleek dat er tussen 2008 en 2010 een stijging was van de administratieve lasten voor de ondernemers en zelfstandigen, bleek uit individuele metingen van de DAV dat er voor de ondernemers een administratieve lastdaling in 2010 was van € 33,8 miljoen. De daling lag echter meer dan 40% lager dan vorig jaar. In absolute getallen betekende dit een administratieve lastendaling die in 2010 € 22 miljoen lager was dan in 2009 voor de ondernemingen. In de periode 2008-2010 zijn de administratieve lasten voor de ondernemingen in totaal met € 178,4 miljoen gedaald.¹⁷

¹⁷ Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2010*. Opgevraagd op 5 juli, 2012, via http://kanselarij.belgium.be/nl/binaries/Meetrapport%202010_DAV_tcm171-159272.pdf.

De resultaten van het Federaal Planbureau en die van de DAV spreken elkaar dus tegen voor 2010. Hiervoor zijn enkele redenen:

- Het Planbureau berekent de administratieve lasten op basis van een enquête. Deze enquête geeft eerder de "ervaren last" weer voor ondernemers. Ook bevroegt het Planbureau in de enquête enkel wetgeving omtrent milieu, fiscaliteit en tewerkstelling en dit voor alle beleidsniveaus.
- De DAV daarentegen berekent jaarlijks de lasten van nieuwe federale wetgeving (die voortvloeit uit het Belgisch Staatsblad) via het SKM-model. Ze rapporteert haar bevindingen dan jaarlijks in een meetrapport. De metingen worden dus uitgevoerd aan de hand van het SKM-model (in tegenstelling tot het Planbureau, namelijk via een enquête). Ook berekent de DAV enkel de lasten van wetgeving die meetbaar zijn via het SKM model (dus enkel metingen die monetair kwantificeerbaar zijn). Hierdoor worden er jaarlijks wijzigingen in de wet niet meegenomen in de berekening van de lasten omdat men de impact niet kan meten via het SKM-model. Als laatste kan men ook nog vermelden dat het jaarlijkse meetrapport ook soms nog de impact meeneemt van wetgeving die een à twee jaar eerder reeds verschenen is in het Staatsblad (dit doordat niet alle informatie in het jaar van de wetgeving reeds beschikbaar was om een volledige SKM-meting uit te voeren). De lastendaling/-stijging die jaarlijks gerapporteerd wordt, kan dus ook nog slaan op vorige jaren.

Onderstaande tabel geeft de evolutie van de federale administratieve lasten per beleidsdomein voor ondernemingen in 2010 en 2011:

Tabel 2.2.: De evolutie van de federale administratieve lasten voor ondernemingen

Evolutie in administratieve lasten op jaarbasis	Monetaire impact 2010¹⁸	Monetaire impact 2011¹⁹
Binnenlandse Zaken	- € 70.603	€ 14.129.868
Economie, KMO, Middenstand en Energie	- € 17.617.704	- € 2.864.763
Financiën	- € 1.029.395	- € 5.325.819
Informatie- en Communicatietechnologie (Fedict)	€ 5.574	- € 116.111
Justitie	- € 21.904	- € 19.502
Mobiliteit en Vervoer	- € 374.354	- € 2.435.372
Sociale Zekerheid en Openbare instellingen van sociale zekerheid	- € 119.353	- € 405.911
Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu	- € 3.086.442	- € 1.892.131
Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg	- € 11.366.624	- € 1.609.140
TOTAAL:	- € 33.680.805	€ 272.941

(Bron: Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2010* & Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2011*)

¹⁸ Beleidsdomeinen met regelgevingen of vereenvoudigingsprojecten zonder relevante invloed op de administratieve lasten werden niet opgenomen. Budget en Beheerscontrole; Buitenlandse zaken, Buitenlandse handel en Ontwikkelingssamenwerking; Personeel en Organisatie; Defensie; Duurzame ontwikkeling; Maatschappelijk integratie, Armoedebestrijding en Sociale economie & Wetenschapsbeleid.

¹⁹ Beleidsdomeinen met regelgevingen of vereenvoudigingsprojecten zonder relevante invloed op de administratieve lasten werden niet opgenomen. Budget en Beheerscontrole; Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking; Personeel en Organisatie; Defensie; Duurzame ontwikkeling; Maatschappelijke integratie, Armoedebestrijding en Sociale Economie; Wetenschapsbeleid. Administratieve lasten die invloed ondervinden van meerdere beleidsdomeinen namelijk die van Télémarch en e-facturatie werden niet in deze tabel opgenomen omdat niet opgesplitst werden naar doelgroep.

2.2. Het begrip administratieve lasten

De Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging en de Dienst Wetmatiging zijn twee diensten die veel met administratieve lasten bezig zijn. Hun definities zullen hier gebruikt worden om het begrip administratieve lasten te definiëren. De Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging definieerde administratieve lasten als volgt:

Administratieve lasten zijn kosten van administratieve handelingen die ondernemingen, burgers of verenigingen moeten uitvoeren voor de naleving van wettelijke (informatie-) verplichtingen aan de overheid, ongeacht of zij deze handelingen ook zouden uitvoeren zonder wettelijke verplichting (p.10).²⁰

De Dienst Wetmatiging van de Vlaamse overheid definieert het begrip administratieve lasten als volgt:

Administratieve lasten zijn de kosten van de administratieve handelingen die actoren moeten uitvoeren in opdracht van de overheid voor de naleving van wettelijke informatieverplichtingen in ruime zin, ongeacht of zij die handelingen uitvoeren met of zonder een dwingende initiële basis. Die kosten zijn additioneel ten opzichte van de kosten om de administratie van hun kernproces op orde te hebben en gaan uit van een efficiënte naleving van de informatieverplichtingen door de actoren (p.18).²¹

Bij het formuleren van voorgaande definitie heeft de Dienst Wetmatiging een aantal uitgangspunten samengevoegd. Ten eerste wordt **regelgeving in de ruime zin** (dus ook rondzendbrieven, reglementen, enz.) als **uitgangspunt** genomen voor de formulering van administratieve lasten. Ten tweede kunnen administratieve lasten ook het gevolg zijn van administratieve handelingen die de actoren verrichten zonder dat hier enige wettelijke verplichting toe is. Dit uitgangspunt wordt ook wel het **principe van de vrijwilligheid** genoemd. Ten derde ligt de overheid altijd aan de **directe bron** van een administratieve last. Deze is echter niet noodzakelijk de ontvanger van de gevraagde informatie. De overheid kan de actoren ook vragen om derden bepaalde informatie te verschaffen. Ten vierde kunnen administratieve lasten **eenmalig, structureel of situationeel** van aard zijn. Ten vijfde valt de administratie, die wordt uitgevoerd in functie van het kernproces, niet onder de noemer van het begrip administratieve lasten. Indien slechts een deel van de administratieve handeling eigen is aan het kernproces, zal er een lastenpercentage berekend worden om zo enkel de administratieve last te kunnen kwantificeren. Ten zesde wordt er aangenomen dat de relevante actoren de informatieverplichtingen op een **efficiënte manier** uitvoeren. Daarnaast zijn er nog twee uitgangspunten die we aan deze lijst zullen toevoegen. Ten zevende moet er bij het berekenen van de administratieve lasten aandacht besteed worden aan het **vermijden van dubbeltellingen**. Het is belangrijk dat er nagegaan wordt of een informatieverplichting zijn oorsprong vindt in één

²⁰ Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2010*. Opgevraagd op 5 juli, 2012, via http://kanselarij.belgium.be/nl/binaries/Meetrapport%202010_DAV_tcm171-159272.pdf.

²¹ Dienst Wetmatiging.(2010).*Handleiding meten om te weten. Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast*. Opgevraagd op 4 juli, 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf.

regelgeving en bijgevolg de verantwoordelijkheid is van één administratie. Ten slotte bestaat er de **onderverdeling van objectieve en subjectieve administratieve last**. Objectieve administratieve lasten worden veroorzaakt door informatieverplichtingen die ofwel een hoge tijdsbesteding inhouden voor de actoren ofwel toepasselijk zijn op een groot aantal actoren. Dit soort administratieve lasten heeft met andere woorden twee eigenschappen: tijdsintensief en een hoge maatschappelijke kost. Subjectieve administratieve lasten vinden echter hun oorsprong in de informatieverplichtingen of administratieve handelingen die weinig tijd vragen maar bij de actoren irritatie teweegbrengen vanwege de door hen ervaren irrelevantie van de opgelegde verplichting. Een voorbeeld van een subjectieve last is het veelvuldig opvragen van identieke gegevens.²²

2.3. Bronnen van regulering

Er zijn zeven bronnen van regulering. Deze classificatie wordt hieronder nader toegelicht.

Type A - regulatie zijn informatieverplichtingen die uitsluitend en volledig het gevolg zijn van EU regels en internationale verplichtingen. Er bestaan drie verschillende categorieën van Type A - regulatie:

- Categorie A – EU-richtlijn
- Categorie A – EU- verordening
- Categorie A – Internationaal

Type B – regulatie zijn informatieverplichtingen die volgen uit EU-regels en internationale verplichtingen. De doelstelling wordt bepaald in internationale regels, inclusief de formulering met betrekking tot de informatievereisten, maar de uitvoering wordt overgelaten aan de lidstaten. De specifieke informatie die bedrijven dienen te produceren, worden niet beschreven in de internationale regels. Er bestaan drie verschillende categorieën van Type B -regulatie:

- Categorie B – EU-richtlijn
- Categorie B – EU- verordening
- Categorie B – Internationaal

Type C – regulatie zijn de informatieverplichtingen die uitsluitend een gevolg zijn van de op nationaal niveau geformuleerde regels.²³

²² Dienst Wetmatiging.(2010).*Handleiding meten om te weten. Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast*. Opgevraagd op 4 juli, 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf.

²³ SCM network - To reduce administrative burdens. (2005). *International Standard Cost Model Manual - Measuring and reducing administrative burdens for businesses* Opgevraagd op 22 september, 2012, via http://www.administrative-burdens.com/filesystem/2005/11/international_scm_manual_final_178.doc.

2.4. Meten van administratieve lasten: het Standaard kosten model

Het Standaard Kosten Model is wereldwijd het meest frequent toegepaste model voor het meten van administratieve lasten. Het wordt toegepast door de EU-lidstaten en daarnaast ook door de Europese Commissie zelf. Het model deelt de meting op in drie verschillende deelcategorieën:

1. De onderverdeling van de regelgeving in meetbare secties (operationalisering);
2. De uitvoering van de meting van de administratieve lasten;
3. Het formuleren van verschillende doelstellingen met betrekking tot administratieve vereenvoudiging.²⁴

Het Standaard Kosten Model (SKM) - meetmodel voert een activiteitsgebaseerde meting uit van de administratieve lasten van de ondernemingen, die ervoor zorgt dat de evolutie van de administratieve lasten onder controle gehouden wordt. De resultaten van de meting zijn rechtstreeks toepasbaar op het vereenvoudigingswerk van de overheid. Ze tonen de gevolgen van de specifieke regulatie en welke regulering de meeste lasten voortbrengt. Het Standaard Kosten Model is dus een methode die ontworpen is om de administratieve gevolgen voor bedrijven te meten en is momenteel de meest gebruikte methode daarvoor. Het is de bedoeling dat de regulering wordt opgedeeld in handelbare componenten die gemeten kunnen worden. De beleidsdoelstellingen van elke regulering is niet de focus van het Standaard Kosten Model. De meting focust echter op de administratieve handelingen die moesten worden uitgevoerd om de regulering na te leven. Een van de voordelen van het Standaard Kosten Model is dat de metingen op een hoog niveau van detail plaatsvinden. De administratieve kosten van de individuele activiteiten worden gemeten.²⁵

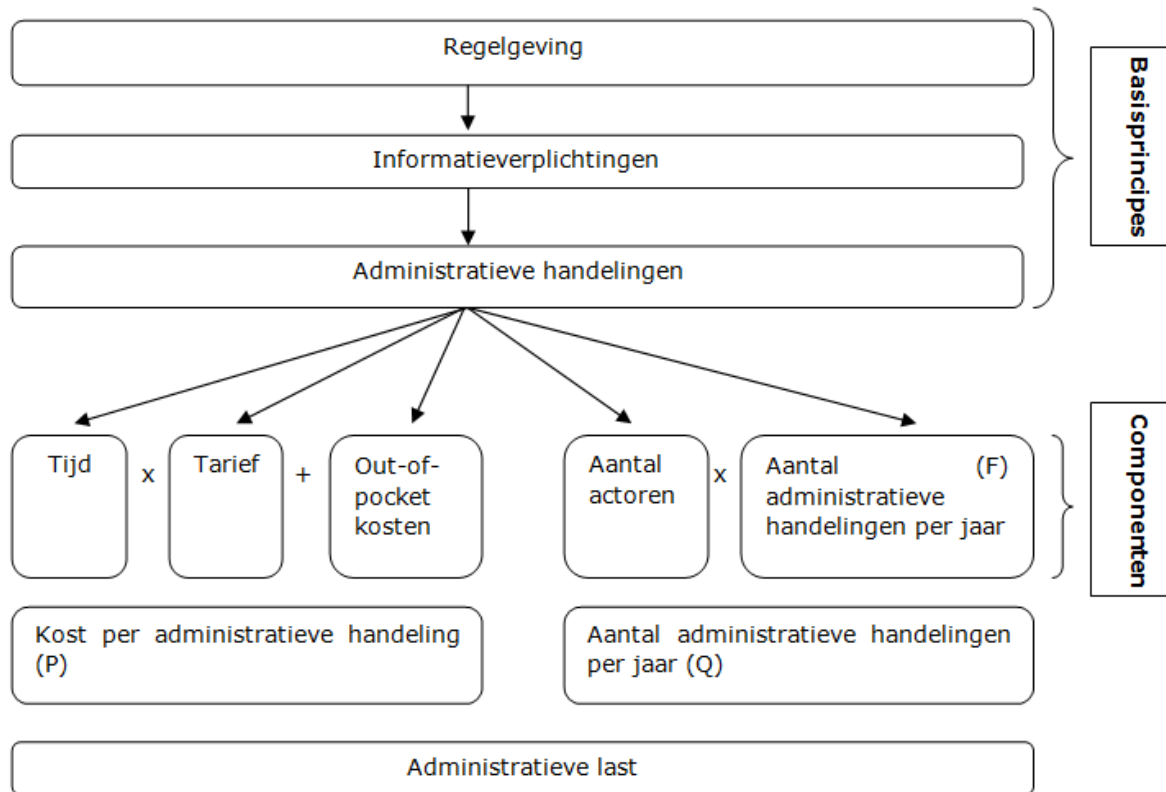
²⁴ Dienst Wetmatiging.(2010).*Handleiding meten om te weten. Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast.* Opgevraagd op 4 juli, 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf.

²⁵ SCM network - To reduce administrative burdens. (2005). *International Standard Cost Model Manual - Measuring and reducing administrative burdens for businesses*, Opgevraagd op 22 september, 2012, via http://www.administrative-burdens.com/filesystem/2005/11/international_scm_manual_final_178.doc.

2.4.1. Berekening administratieve lasten

Het Standaard Kosten Model is het meetmodel dat wordt gebruikt door de Dienst Wetmatiging en de Dienst Administratieve Vereenvoudiging. De berekening van de administratieve lasten wordt gevisualiseerd aan de hand van de volgende figuur:

Figuur 2.3.: Berekening administratieve lasten

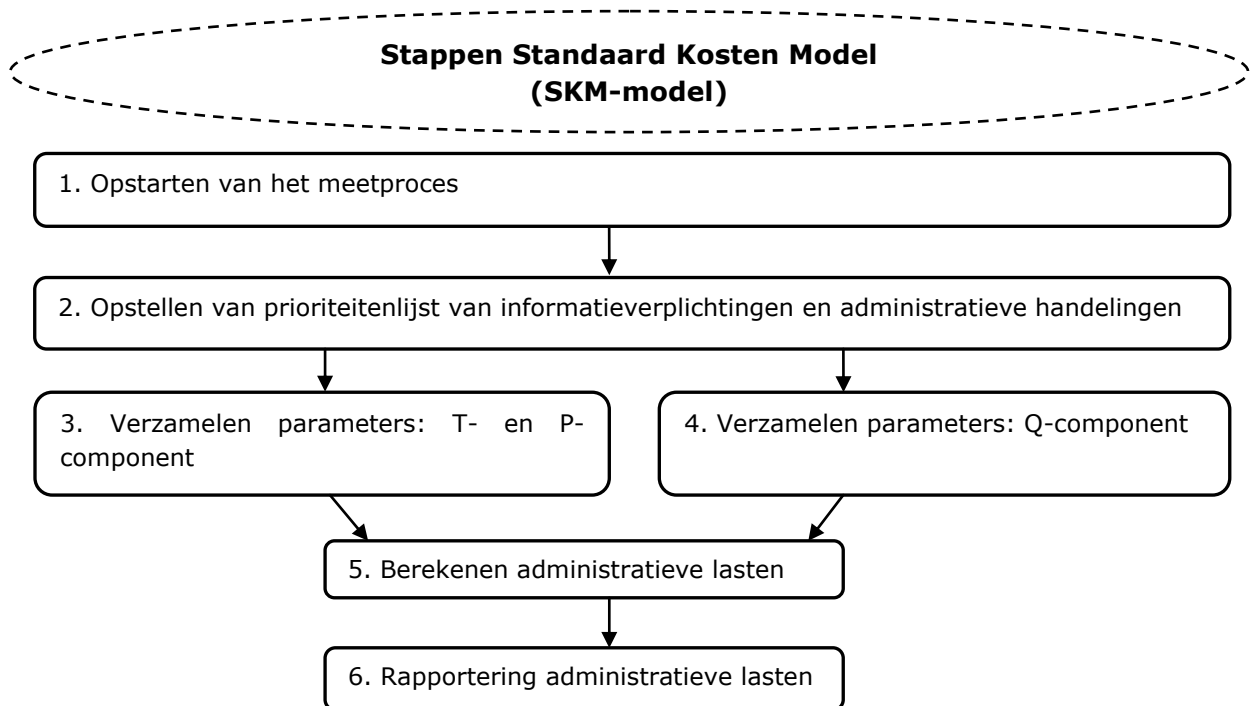
(Bron: KPMG.(2012). *Manual meetbureau DAV*)

Het meten van de administratieve lasten gebeurt in zorgvuldig gedefinieerde stappen. De administratieve lasten moeten geïdentificeerd en gemeten worden. Vervolgens kunnen er voorstellen geformuleerd worden die administratieve lastenverlaging als doelstelling hebben. Een uitgebreide behandeling van deze stappen gebeurt in de volgende paragraaf. In paragraaf 2.6. zullen de verschillende componenten van bovenstaande figuur nader toegelicht worden.

2.4.2. Stappenplan berekening administratieve lasten

De stappen van het Standaard Kosten Model zien er als volgt uit:

Figuur 2.4.: Stappenplan berekening administratieve lasten

(Bron: Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (2008). *Het Kafka meetmodel. Praktische handleiding voor het meten van administratieve lasten*)

Deze zes stappen kunnen gebruikt worden voor elke administratieve lastenmeting, zowel voor een nulmeting als een éénmeting. Een nulmeting is de initiële meting die uitgevoerd wordt indien men een administratieve lastenverlaging of –verhoging wil meten. Deze berekent de administratieve last voor de nieuwe wetgeving (indien er voordien geen regelgeving was, bedraagt deze nul euro). De éénmeting is de opvolgmeting die wordt uitgevoerd om de evolutie van de administratieve lasten te achterhalen. Een éénmeting wordt vaak gebruikt om de evolutie van de administratieve lasten te meten bij een gewijzigde regelgeving.²⁶

2.4.2.1. Opstarten van het meetproces

Bij de start van het meetproces is het belangrijk om te beginnen met de afbakening van de meting. Men moet bepalen welke regelgeving onderzocht dient te worden.

²⁶ Deloitte. (z.d.). *Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbeteringsvoorstellen*. Opgevraagd op 22 augustus, 2012, via <https://www.deloitte.com/assets/Dcom-Belgium/Local%20Assets/Documents/EN/Industries/Public%20sector/dcom-be-en-leidraad-meten-administratieve-lasten.pdf>.

2.4.2.2. Inventariseren en samenstellen van een prioriteitenlijst van informatieverplichtingen en administratieve handelingen

De overheid of een bepaalde administratieve dienst stelt doelstellingen op, bijvoorbeeld voor de identificatie van de informatieverplichtingen met betrekking tot een bepaalde regelgeving.

Aandachtspunten die in het oog gehouden moeten worden zijn de volgende:

- Definieer het kader van het concept administratieve lasten. Ga na welke kosten ook administratieve lasten zijn en meet deze dan.
- Informatieverplichtingen ten aanzien van derden moeten meegenomen worden in de meting.
- Maak een chronologische opsomming van uit te voeren administratieve handelingen.

2.4.2.3. Verzamelen parameters: T- en P-component

De verzameling van de P-component gebeurt onder andere door het ondervragen van de betrokken burgers en ondernemingen (er worden ook standaardtarieven toegepast). Het is belangrijk dat er aandacht besteed wordt aan het samenstellen van een representatieve steekproef van burgers en ondernemers. Het uiteindelijke doel is de verzameling en de berekening van 'tijd' en 'prijs of tarief' voor iedere administratieve handeling. Ten slotte zullen de out-of-pocket kosten geïnventariseerd en berekend worden.

Voor elke administratieve handeling wordt nagegaan hoeveel tijd - in minuten - deze in beslag neemt. Het is de bedoeling om een gelijkaardig patroon bij de verschillende ondervraagden te ontdekken. Er wordt bovendien gevraagd naar het functieniveau van de persoon die een bepaalde administratieve last uitvoert. Bij de bepaling van de P-component is het belangrijk om administratieve vertragingen in het achterhoofd te houden.

2.4.2.4. Verzamelen parameters: Q-component

De Q-component is het product van het aantal actoren met de frequentie waarmee een bepaalde administratieve handeling wordt uitgevoerd. Om het aantal actoren te achterhalen, informeer je jezelf best bij de betrokken administratie of dienst. Indien zij deze gegevens ook niet ter beschikking hebben, is het aan te raden hen een schatting te laten maken van het aantal actoren. De regelgeving wordt geconsulteerd om de frequentie te achterhalen waarmee aan een informatieverplichting moet worden voldaan.

2.4.2.5. Berekenen administratieve lasten

In deze stap staat de berekening van de administratieve lasten centraal in het SKM-model. Voor elke informatieverplichting en elke administratieve handeling wordt hier de last berekend en dan opgeteld om de totale last te bekomen. (zie verder voor formule)

2.4.2.6. Rapportering administratieve lasten

Bij de rapportering van de resultaten wordt er best gebruik gemaakt van een standaardjabloon. Deze bevat een samenvatting van de bevindingen, een beschrijving van het meetproces en er worden suggesties voor (verdere) vereenvoudiging geformuleerd.²⁷

2.5. Standaard Kosten Model toegepast in Vlaanderen

Iedere lidstaat is toegestaan om de toepassing van het Standaard Kosten Model naar eigen wil in te vullen. Op Vlaams niveau werd er gekozen voor een negenpuntig stappenplan:

1. Regelgeving inventariseren;
2. Het bereik van het onderzoek afbakenen;
3. Inventariseren van de informatieverplichtingen en het opdelen in administratieve lasten;
4. Tussentijdse bespreking door een werkgroep;
5. Verzamelen van de componenten tijd, tarief en frequentie en het verzamelen van doelstellingen die zouden moeten leiden tot administratieve vereenvoudiging;
6. Analyseren en normeren van de geregistreerde componenten;
7. Tussentijdse bespreking door een werkgroep;
8. Berekenen van de administratieve lasten;
9. Rapporteren van de resultaten aan de betrokken partijen.²⁸

De Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging vindt dat de regelgeving is in de loop der jaren veel gecompliceerder geworden. Regels en verplichtingen zijn omvangrijk en bovendien is de samenhang tussen de verschillende regels onduidelijk. Het gevolg is dat het geheel weinig transparant is. De naleving van de verschillende verplichtingen kost de bedrijven veel tijd, inspanning en geld.

Het meten van de administratieve lasten moet gebeuren op een uniforme, transparante en gestructureerde manier. Door deze behoefte is het "Kafka Meetmodel" ontstaan. Het is gebaseerd op het Standaard Kosten Model dat in Nederland werd ontwikkeld. Het "Kafka Meetmodel" is het Standaard Kosten Model toegepast op de Belgische (federale) wetgeving. Dit meetmodel heeft tot doel de ontwikkeling van een methode waarmee kan worden gemeten hoeveel de naleving van regelgeving aan een bepaalde doelgroep kost om vervolgens met deze gegevens te kunnen gaan werken. De uiteindelijke doelstelling van het meten van administratieve lasten is administratieve vereenvoudiging voor de verschillende doelgroepen.

Het meten van administratieve lasten kan een handig hulpmiddel zijn om de ingewikkelde structuur van administratieve handelingen met betrekking tot een bepaalde regelgeving te doorgronden. Daardoor kan beter achterhaald worden welke handelingen het zwaarst doorwegen op de

²⁷ Deloitte.(z.d.). *Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbeteringsvoorstellen*. Opgevraagd op 22 augustus, 2012, via <https://www.deloitte.com/assets/Dcom-Belgium/Local%20Assets/Documents/EN/Industries/Public%20sector/dcom-be-en-leidraad-meten-administratieve-lasten.pdf>.

²⁸ Dienst Wetmatiging.(2010).*Handleiding meten om te weten. Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast*. Opgevraagd op 4 juli, 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf.

administratie van de bedrijven. Bij het maken van de vereenvoudigingsvoorstellen kan hierop gefocust worden. Bovendien verloopt de rapportering van de evolutie van de administratieve lasten over een specifieke periode een stuk efficiënter. Daarnaast is het voor de specifieke overheidsdiensten eenvoudiger om de realisatie van de verschillende beleidsdoelstellingen te overzien, te beoordelen en te communiceren. Ten slotte worden de reeds geleverde inspanningen door middel van deze metingen in de verf gezet.²⁹

2.6. Standaard Kosten Model toegepast op federaal niveau

Het "Kafka Meetmodel" neemt **regelgeving als oorsprong van administratieve lasten**. De herkomst van de administratieve last kan lokaal, federaal, Europees of internationaal zijn. De term "regelgeving" moet ruim opgevat worden. Het gaat naast wetten ook om Koninklijke Besluiten, reglementen, enz. Uit deze regelgeving komen informatieverplichtingen voort, dit zijn "Alle verplichtingen om informatie te verzamelen en te verwerken om ze vervolgens over te maken aan (of ter beschikking te houden voor) de overheid of een derde partij (p.10)."

De handleiding van de Dienst Administratieve vereenvoudiging maakt gebruik van de volgende formule om de administratieve lasten te meten:

$$\text{Administratieve lasten} = (T_{\text{tijd}} \times P_{\text{prijs}} + P_{\text{out-of-pocket}}) \times (Q_{\text{aantal}} \times F_{\text{frequentie}})$$

- **Tijd:** vb. Hoeveel tijd kost het voor de ondernemer om een bepaalde vergunning te verlengen?
- **Prijs:** vb. Wat is het uurloon van de persoon die de administratieve taak uitvoert?
- **Out-of-pocket kosten:** vb. De prijs van een postzegel indien de rapportage per brief moet gebeuren.
- **Aantal x frequentie:** vb. Om de hoeveel tijd dient de onderneming die vergunning te verlengen?

Hieronder zullen de verschillende onderdelen van de formule verder besproken worden.

De tijdsparameter (T)

De tijdsparameter weerspiegelt de tijd die een actor nodig heeft voor de uitvoering van een administratieve handeling. Er wordt uitgegaan van een normale efficiënte uitvoering van de praktijk. Hiermee wordt bedoeld dat de diegene die verantwoordelijk is voor de uitvoering van een administratieve handeling dit op de gebruikelijke manier uitvoert, dus niet beter maar ook niet slechter dan mag worden aangenomen. Tijdsgegevens worden direct bij de doelgroep of door middel van tussenpersonen (vb. Unizo, VBO, enz.) vergaard.³⁰

²⁹ Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (2008). *Het Kafka meetmodel. Praktische handleiding voor het meten van administratieve lasten*. Opgevraagd op 4 juli, 2012, via <http://www.simplification.fgov.be/doc/1220623995-9671.pdf>.

³⁰ Ibidem

De prijscomponent (P)

Bij de prijsparameter wordt er een onderscheid gemaakt naargelang de administratieve handeling binnen het bedrijf wordt behandeld of wordt uitbesteed. Er wordt daarmee voor ondernemingen een onderscheid gemaakt tussen een intern en een extern tarief.

Het interne tarief is het uurloon van iemand binnen de onderneming of de vereniging die de taak van de uitvoering van de informatieverplichting op zich heeft gekregen. Hierbij is het belangrijk te achterhalen welk functieniveau de persoon heeft die verantwoordelijk is voor het uitvoeren van de informatieverplichting. Er bestaan drie soorten tarieven: tarief intern-hoog (management), tarief intern-middel (uitvoerend personeel) en intern-laag (ondersteunend personeel). In het geval dat de administratieve lasten uitgevoerd worden door quasi alle niveaus wordt een gemiddelde van de tarieven berekend.

Voor de berekening van de tarieven wordt gebruikgemaakt van brutoloonkosten vermeerderd met een overheadkost (bijvoorbeeld verwarmingskosten) van 25%. Dit percentage is gebaseerd op basis van ondervragingen van de ondernemingen en ervaringen van de andere Europese landen die gebruik maken van het Standaard Kosten Model.

Het extern tarief is de bezoldiging per uur van de werknemer van het extern bedrijf die door middel van uitbesteding de verantwoordelijkheid draagt voor de uitvoering van de informatieverplichting. De vergoeding van deze persoon is gebaseerd op een commercieel uurtarief (exclusief belastingen).³¹

Out-of-pocket kosten ($P_{\text{out-of-pocket}}$)

Out-of-pocket kosten zijn de geldbedragen die door de onderneming worden uitgegeven zodat ze haar administratieve verplichtingen kan naleven.

De hoeveelheidparameter (Q_{aantal})

De hoeveelheidparameter bestaat uit het aantal actoren dat de informatieverplichting moet nakomen.

De frequentie ($F_{\text{frequentie}}$)

De frequentie is het aantal keer dat een actor een administratieve handeling gedurende een jaar moet herhalen.³²

³¹ KPMG.(2012). *Manual meetbureau DAV*.

³² Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (2008). *Het Kafka meetmodel. Praktische handleiding voor het meten van administratieve lasten*. Opgevraagd op 4 juli, 2012, via <http://www.simplification.fgov.be/doc/1220623995-9671.pdf>.

2.7. Samenvatting

Het begrip “Administratieve lasten” is een veel besproken topic zowel op nationaal als op Europees niveau. De kadering van het begrip administratieve lasten in een groter geheel moet dan ook zeker in het achterhoofd gehouden worden. Voor ons verder onderzoek zullen de twee definities van de Dienst Wetmatiging en de Dienst van de Administratieve vereenvoudiging gebruikt worden. Er dient bovendien aandacht besteed te worden aan de acht uitgangspunten die geleid hebben tot de definitie van de Dienst Wetmatiging. Het zijn enkel de inhoudelijke verplichtingen (de specifieke stappen die een bedrijf, organisatie, instelling, enz. moet volgen om hun bijdrage te leveren aan het publieke doel waarvoor de regelgeving werd opgesteld) die aanleiding geven tot administratieve lasten. Bovendien leiden alleen de administratieve handelingen die niet uitgevoerd of slechts partieel worden uitgevoerd in het geval van de afwezigheid van een regulerende overheid tot administratieve lasten. Het Standaard Kosten Model werd hier beschreven als het meest toegepaste model voor het meten van administratieve lasten in de wereld. De berekening van de administratieve lasten gebeurt volgens een uitgebreid stappenplan waar de verschillende componenten worden berekend.

Hoofdstuk 3: De bereidheid tot betalen

Dit hoofdstuk handelt over het belang dat ondernemers hechten aan de vermindering van de administratieve lasten. Eén van de grootste uitdagingen voor de economen in de geschiedenis is de waardering van de baten van goederen, beleid, enz.³³ De marktprijs geeft de waarde van de vermarktbare goederen weer. Er bestaan echter ook goederen en diensten die niet vermarktbaar zijn, men spreekt in dat geval van niet-vermarktbaar goederen. Niet-vermarktbaar goederen zijn die goederen en diensten die niet rechtstreeks op een markt gekocht of verkocht kunnen worden. Administratieve lasten zijn een voorbeeld van niet-vermarktbaar goederen. Door middel van economische valuatie (economic valuation) gaat men geldbedragen toekennen aan niet-vermarktbaar goederen en diensten, waarbij deze geldbedragen een bepaalde specifieke betekenis hebben.³⁴

Figuur 3.1.: Vermarktbaar en niet-vermarktbaar goederen en diensten

Niet-vermarktbaar goederen worden gewaardeerd door gebruik te maken van de betalingsbereidheid. De betalingsbereid van de Vlaamse ondernemers voor de vermindering van administratieve lasten is hier van toepassing. De term **betalingsbereidheid** (Willingness to pay) wordt gedefinieerd als de maximale geldsom die iemand bereid is te betalen voor de verkrijging van een bepaald goed of dienst, in dit geval administratieve lastenvermindering. De economen gebruiken vaak de betalingsbereidheid als maatstaf om een monetaire waarde aan goederen en diensten toe te kennen.³⁵ Paragraaf 3.1. behandelt de revealed preference methoden en paragraaf 3.2. de stated preference methoden. Er wordt hier een beperkte opsomming gegeven om de verschillende methoden te kunnen kaderen. Voor ons onderzoek zullen we gebruikmaken van twee stated preference methoden: het keuze-experiment en de betaalkaart. Paragraaf 3.3. en 3.4. geeft onder andere een visuele weergave van de opbouw van het keuze-experiment en de betaalkaart voor het uitvoeren van het onderzoek voor deze masterproef.

³³ Ryan, M., & Wordsworth, S. (2000). Sensitivity of willingness to pay estimates to the level of attributes in discrete choice experiments [Elektronische versie]. *Scottish Journal of Political Economy*, 47, 504-524.

³⁴ Pearce, D., & Özdemiroglu, E. et al. (2002). *Economic Valuation with Stated Preference Techniques. Summary Guide*. Opgevraagd op 22 juli, 2012, via <http://www.communities.gov.uk/documents/corporate/pdf/146871.pdf>.

³⁵ RIVM. (2001). *Een schatting van de baten van geluidsmaatregelen*. Opgevraagd op 30 augustus, 2012, via <http://rivm.openrepository.com/rivm/bitstream/10029/9671/1/715120004.pdf>.

3.1. Revealed preference methoden

De revealed preference methoden kunnen onder meer gebruikt worden voor de waardering van externe effecten.³⁶ Deze methoden baseren zich op het werkelijk gedrag van de individuen waarbij nutsmaximalisatie tot stand komt. Het individu ervaart echter dat zijn beslissingen onderhevig zijn aan beperkingen, bijvoorbeeld zijn beschikbare financiële middelen.³⁷ Door middel van observatie verzamelen de onderzoekers informatie over het gedrag en de gemaakte keuzes van de economische subjecten.³⁸ Deze methoden bepalen de betalingsbereidheid van de individuen op een indirecte wijze meer bepaald door zich te baseren op het vertoonde gedrag.³⁹ Hieronder volgen een aantal soorten revealed preference methoden.

De **hedonistische prijzenmethode** is een methode waarmee men de prijs van externe effecten op een indirecte manier achterhaalt. Een voorbeeld hiervan is het berekenen van het prijsverschil tussen het onroerend goed dat getroffen is door een extern effect enerzijds en het vergelijkbaar onroerend goed anderzijds dat geen invloed van een extern effect ondervindt. We maken het concreter. De onderzoeker maakt een vergelijking tussen de waarde van een huis naast een varkensboer en een gelijkaardig huis in een omgeving waar weinig geuren domineren. Hierbij vergelijkt men panden waarbij een aantal factoren zoals grootte, bouwjaar, staat van het pand, nabijheid van voorzieningen, enz. met elkaar vergelijkbaar zijn. Het externe effect is in dit geval geuroverlast. Er is geen markt voor een extern effect zoals geurhinder, daarom heeft het ook geen marktprijs. Door de hedonistische prijsmethode is het mogelijk om externe effecten op een indirecte manier toch te waarderen.⁴⁰

Een tweede soort revealed preference methode is de **analogemarktmethode** waarbij de vraagcurve van een goed wordt geschat door middel van data die verzameld werden van een gelijkaardig goed op de private markt. De marktprijs van een analoog goed wordt gebruikt als schaduwprijs. Het volgende voorbeeld maakt de methode iets duidelijker. Stel dat een lokale overheid een project opzet waarbij het huizen voorziet voor 100 families. De overheid vraagt hierbij een nominale huur van € 200 per maand, zodat de totale overheidsinkomsten uitkomen op € 20 000 per maand. Het is duidelijk dat deze uitgave de bruto baten onderschat omdat alle families waarschijnlijk bereid zijn om €200 of meer te betalen. Om de schaduwprijs te berekenen kan er gebruikgemaakt worden van de huurprijzen van gelijkaardige huizen in de private sector.

³⁶ De Brucker, K., Verbeke, A., & Winkelmans, W. (1998). *Sociaal-economische evaluatie van overheidsinvesteringen in transportinfrastructuur. Kritische analyse van het bestaande instrumentarium. Ontwikkeling van een eclecticisch evaluatie-instrument*. Leuven-Apeldoorn: Garant.

³⁷ Freeman, A.M. (2003). *The measurement of environmental and resource values: theory and methods*. Washington: RFF Press book.

³⁸ Verhetsel, A., & Witlox, F. (2001). Uitbreiding versus herlokalisatie van luchthavens. In H. Meersman, P. Roosens, E. Van de Voorde & F. Witlox, (Eds.), *Luchtvervoer in België en Nederland. Verdere expansie of grenzen aan de groei?* (pp. 87-111). Leuven-Apeldoorn: Garant.

³⁹ RIVM. (2001). *Een schatting van de baten van geluidsmaatregelen*. Opgevraagd op 30 augustus, 2012, via <http://rivm.openrepository.com/rivm/bitstream/10029/9671/1/715120004.pdf>.

⁴⁰ De Brucker, K., et al. (1998). *Sociaal-economische evaluatie van overheidsinvesteringen in transportinfrastructuur. Kritische analyse van het bestaande instrumentarium. Ontwikkeling van een eclecticisch evaluatie-instrument*. Leuven-Apeldoorn: Garant.

Deze worden dus gebruikt om op een indirecte manier de waarde van de sociale woningen te bepalen. Als de huurprijs in de private sector voor een gelijkaardig huis €500 is, wordt volgens de analogemarktmethode een waarde van €50 000 toegekend.

Een laatste revealed preference methode die hier besproken wordt, is de **trade-off methode**. Economisten maken gebruik van de opportuiniteitskost (de waarde die een persoon opgeeft om iets te krijgen) van een goed om een goed te waarderen. Dit zou inhouden dat de administratieve lasten gewaardeerd worden aan de hand van het uurloon (na belastingen) van iemand die de administratieve handeling uitvoert.⁴¹

Er bestaan echter nog een aantal andere revealed preference methoden, zoals de transportkostenmethode en de intermediaire goederenmethode. Er bestaat geen goed dat vergelijkbaar is met administratieve lasten op de private markt. Daarom zal in deze masterproef geen gebruik gemaakt worden van een revealed preference methode voor de waardering van administratieve lasten.⁴² In de volgende paragraaf worden de stated preference methoden besproken.

3.2. Stated preference methoden

Terwijl de revealed preference methoden gebruikmaken van surrogaatmarkten voor de waardering van externe effecten, maken de stated preference methoden gebruik van potentiële gebruikers voor de waardering van niet-vermarktbaar goederen. De stated preference methoden maken gebruik van interviews en enquêtes om de respondenten op een directe manier te bevragen over hun betalingsbereidheid om in meer of mindere mate over een niet-vermarktbaar goed te kunnen beschikken.⁴³ Ze worden gebruikt voor het schatten van het nut van een individu op basis van antwoorden op hypothetische vragen.⁴⁴ De ondervraagde krijgt de keuze uit een reeks hypothetische alternatieven. Er wordt van hem gevraagd dat hij zijn voorkeur uit of een selectie maakt. Hypothetische keuzes vormen dus de basis voor deze methode.⁴⁵

De stated preference methoden hebben echter een aantal nadelen. Ten eerste zal een potentiële gebruiker een lagere betalingsbereidheid uitdrukken, indien hij daarna verplicht wordt het genoemde bedrag te betalen. Dit probleem wordt het freeriderprobleem genoemd. Ten tweede zal de potentiële gebruiker indien hij niet verplicht wordt het genoemde bedrag rechtstreeks te betalen, maar bijvoorbeeld moet bijdragen via een algemene belasting, een hogere bereidheid tot

⁴¹ Boardman, A.E., Greenberg, D.H., Vining, A.R., & Weimer, D.L. (2011). *Cost-Benefit Analysis: Concepts and practice*. Fourth edition. Pearson.

⁴² Wheatley, D. (2010). 'Revealed' Preference Methods. Opgevraagd op 30 november, 2012, via <http://www.cbabuilder.co.uk/Quant3.html>.

⁴³ Boardman, A.E., et al. (2011). *Cost-Benefit Analysis: Concepts and practice*. Fourth edition. Pearson.

⁴⁴ Ryan, M., & Wordsworth, S. (2000). Sensitivity of willingness to pay estimates to the level of attributes in discrete choice experiments [Elektronische versie]. *Scottish Journal of Political Economy*, 47, 504-524.

⁴⁵ Verhetsel, A., & Witlox, F. (2001). Uitbreiding versus herlokalisatie van luchthavens. In H. Meersman, P. Roosens, E. Van de Voorde & F. Witlox, (Eds.), *Luchtvervoer in België en Nederland. Verdere expansie of grenzen aan de groei?* (pp. 87-111). Leuven-Apeldoorn: Garant.

betalen aangeven.⁴⁶ Ten derde bestaat er de kans dat de ondervraagden hun hypothetisch geformuleerde gedrag in realiteit niet zullen naleven.⁴⁷

3.2.1. Directe-elicitiemethoden

Hieronder zullen twee soorten directe-elicitiemethoden besproken worden. Beiden methoden proberen de betalingsbereidheid van elke individuele respondent te achterhalen.

De eerste methode is de **open vraag**.⁴⁸ De data verzameld door middel van deze methode zijn het eenvoudigst om te interpreteren. Aan elke respondent wordt gevraagd om zijn of haar maximale bereidheid tot betalen voor de stimulering van administratieve vereenvoudiging of de stabilisering (teggengaan van een toename) van de administratieve lasten uit te drukken.

De tweede methode is een **biedspel**. Bij een biedspel worden de respondenten eerst gevraagd of ze bereid zijn om X € te betalen voor het beschreven goed of beleid. Indien de respondent een positief antwoord geeft dan wordt de vraag opnieuw gesteld met een hoger bedrag. De vraag wordt steeds herhaald met een hoger bedrag totdat de respondent "neen" op de vraag antwoordt. Het hoogste bedrag waarvoor een positieve betalingsbereidheid wordt uitgesproken, wordt geïnterpreteerd als de maximale betalingsbereidheid. Indien het initieel antwoord "neen" is, dan wordt de vraag nu herhaald met een lager bedrag totdat de ondervraagde bereid is het bedrag te betalen. Doordat er met een bepaald bedrag begonnen moet worden, kan er sprake zijn van een startpuntbias.⁴⁹

3.2.2. Dichotome keuzemethode

Bij **de enkel gebonden dichotome methode** worden de respondenten gevraagd of ze bereid zijn om een specifiek bedrag te betalen voor het verkrijgen van een goed of een beleid⁵⁰. De mogelijke antwoorden hierbij bestaan uit "ja" en "nee".⁵¹ Elke respondent krijgt een willekeurig getrokken bedrag als startbedrag in zijn eerste vraag. Vervolgens worden ze gevraagd om te vermelden of ze bereid zijn een bepaald bedrag te betalen voor een bepaald goed of een beleid. Ze krijgen te maken met een situatie die zich op een private markt kan voordoen: kopen of niet-kopen⁵². De enige informatie die uit deze methode volgt is of de maximale betalingsbereidheid boven of onder

⁴⁶ De Brucker, K., et al. (1998). *Sociaal-economische evaluatie van overheidsinvesteringen in transportinfrastructuur. Kritische analyse van het bestaande instrumentarium. Ontwikkeling van een eclecticisch evaluatie-instrument*. Leuven-Apeldoorn: Garant.

⁴⁷ Verhetsel, A., & Witlox, F. (2001). Uitbreiding versus herlokalisatie van luchthavens. In H. Meersman, P. Roosens, E. Van de Voorde & F. Witlox, (Eds.), *Luchtvervoer in België en Nederland. Verdere expansie of grenzen aan de groei?* (pp. 87-111). Leuven-Apeldoorn: Garant.

⁴⁸ Boardman, A.E., et al. (2011). *Cost-Benefit Analysis: Concepts and practice*. Fourth edition. Pearson.

⁴⁹ Freeman, A.M. (2003). *The measurement of environmental and resource values: theory and methods*. Washington: RFF Press book.

⁵⁰ Ibidem

⁵¹ Ryan, M., & Wordsworth, S. (2000). Sensitivity of willingness to pay estimates to the level of attributes in discrete choice experiments [Elektronische versie]. *Scottish Journal of Political Economy*, 47, 504-524.

⁵² Boardman, A.E., et al. (2011). *Cost-Benefit Analysis: Concepts and practice*. Fourth edition. Pearson.

het geboden bedrag ligt voor een bepaalde persoon⁵³. De ondervraagden krijgen bijvoorbeeld de volgende vraag voorgelegd⁵⁴:

Zou u bereid zijn 100 € te betalen voor de vermindering van een administratieve last?

Tegenwoordig wordt vaker voor **de dubbel gebonden dichotome methode** gekozen omdat bij deze methode grote steekproeven geen vereiste zijn. Bij de dubbel gebonden dichotome keuzemethode krijgt de respondent een willekeurig getrokken bedrag als optie in zijn eerste vraag. Een voorbeeld hiervan is:

Zou u bereid zijn 100 € te betalen voor de vermindering van een administratieve last?

Afhankelijk van het antwoord op deze startvraag, zal er een andere opvolgvraag volgen. Bij een positief antwoord wordt het initieel biedbedrag verdubbeld. Een voorbeeldvraag hiervan is:

Zou u bereid zijn 200 € te betalen voor de vermindering van een administratieve last?

Bij een negatief antwoord wordt het initieel biedbedrag gehalveerd. De volgende vraag zal dan aan de respondent worden gevraagd:

Zou u bereid zijn 50 € te betalen voor de vermindering van een administratieve last?

Er bestaat echter het gevaar dat de correlatie tussen de eerste vraag en de tweede vraag hoog is. Het besef van de aanwezigheid van de vervolgvragen beïnvloedt de antwoorden op deze vervolgvragen. Ten eerste kan diegene die het initieel biedbedrag niet aanneemt, het tweede lager biedbedrag zien als een teken dat de prijs onderhandelbaar is. Hij zal mogelijk bedragen die hij voordien zou hebben aanvaard, nu weigeren. Ten tweede kunnen respondenten die initieel het geboden bedrag accepteren, ervan overtuigd geraken dat ze het goed tegen een lagere prijs kunnen krijgen en daarom het tweede biedbedrag weigeren terwijl het beneden hun betalingbereidheid ligt.⁵⁵

3.2.3. Keuze-experiment methode

Bij **een keuze-experiment** krijgen de ondervraagden de keuze uit een reeks van hypothetische alternatieven. Ze worden gevraagd om de verschillende alternatieven te ordenen naar hun voorkeur of om een alternatief eruit te kiezen dat hun voorkeur draagt.⁵⁶ Een keuze-experiment stelt een scenario voor waarbij een huidige situatie vergeleken wordt met een reeks alternatieve

⁵³ Ryan, M., & Wordsworth, S. (2000). Sensitivity of willingness to pay estimates to the level of attributes in discrete choice experiments [Elektronische versie]. *Scottish Journal of Political Economy*, 47, 504-524.

⁵⁴ Boyle, K.J. (2003). Contingent Valuation in Practice. In P.A. Champ, K.J. Boyle & T.C. Brown (Eds.), *A Primer on Nonmarket Valuation*. Boston-Dordrecht-London: Kluwer Academic Publishers.

⁵⁵ Boardman, A.E., et al. (2011). *Cost-Benefit Analysis: Concepts and practice*. Fourth edition. Pearson.

⁵⁶ Freeman, A.M. (2003). *The measurement of environmental and resource values: theory and methods*. Washington: RFF Press book.

opties die bepaalde attributen in meer of mindere mate bezitten.⁵⁷ Een voorbeeld van het keuze-experiment is het volgende:

Tabel 3.1.: Het keuze-experiment

	Tijd (in uren) nodig voor één administratieve verplichting	Hoeveel keer wordt deze administratieve verplichting uitgevoerd? (Frequentie)	Waardering tijd per uur (in €)	Uw keuze
A	3	15	75	☐
B	4,5	10	125	☐

3.2.4. Betaalkaart methode

De betaalkaart is een methode waarbij de respondent de keuze wordt gegeven uit verschillende bedragen gevisualiseerd op een kaart.⁵⁸ De respondenten krijgen de keuze uit verschillende bedragen en worden verzocht om hier slechts één bedrag uit te kiezen.⁵⁹ Indien hun keuze niet op de kaart staat, wordt hen gevraagd het bedrag van hun keuze te vermelden.⁶⁰ Deze methodiek probeert de maximale betalingsbereidheid voor een goed of dienst van de respondent te achterhalen. Een voorbeeld van een vraag die aan een respondent gesteld kan worden, is:

“Hoeveel bent u maximaal bereid te betalen voor de vermindering van uw administratieve lasten met 100€?”

Tabel 3.2.: De betaalkaart

0€	50 €	75€	100€	125€	150€
175€	200€	225€	250€	275€	300€
325€	350€	375€	400€	> 400€	

De betaalkaart is het tweede instrument dat in het praktijkbezoek gebruikt zal worden om de bereidheid tot betalen door Vlaamse ondernemers voor de vermindering van administratieve lasten te achterhalen.

⁵⁷ Pearce, D., & Özdemiroglu, E. et al. (2002). *Economic Valuation with Stated Preference Techniques*. Summary Guide. Opgevraagd op 22 juli, 2012, via <http://www.communities.gov.uk/documents/corporate/pdf/146871.pdf>.

⁵⁸ Freeman, A.M. (2003). *The measurement of environmental and resource values: theory and methods*. Washington: RFF Press book

⁵⁹ Boyle, K.J. (2003). Contingent Valuation in Practice. In P.A. Champ, K.J. Boyle & T.C. Brown (Eds.), *A Primer on Nonmarket Valuation*. Boston-Dordrecht-London: Kluwer Academic Publishers.

⁶⁰ Freeman, A.M. (2003). *The measurement of environmental and resource values: theory and methods*. Washington: RFF Press book.

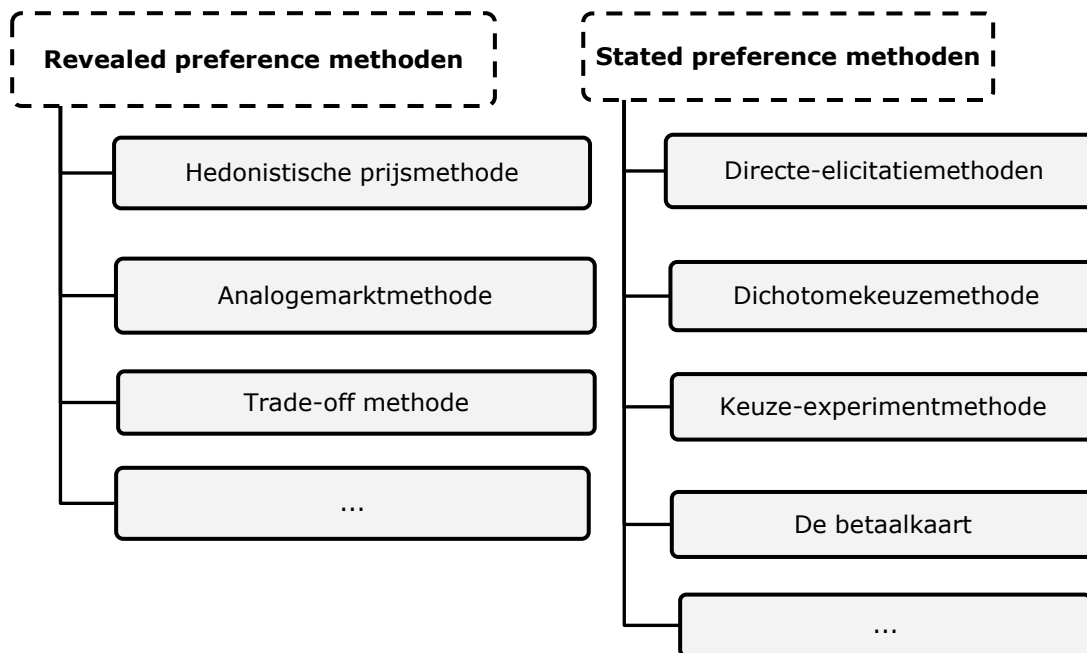
3.2.5. Voor- en nadelen

Methoden	Voordelen	Nadelen
Open vraag	<ul style="list-style-type: none"> • Direct • Geen afwijking door startbedrag 	<ul style="list-style-type: none"> • Veel lege antwoorden • Veel protestantwoorden • Meer kans op strategische antwoorden • Moeilijk om reële waarden te bekomen voor vraagstelling
Biedspel	<ul style="list-style-type: none"> • Eenvoudiger te beantwoorden dan een open vraag 	<ul style="list-style-type: none"> • Afwijking door startbedrag • Meer kans op outliers • Kans op afwijking door 'yea saying'
Enkel gebonden dichotome vraagstelling	<ul style="list-style-type: none"> • Gemakkelijker in te vullen • Minder uitschieters • Minimalisering van aantal lege enquêtes 	<ul style="list-style-type: none"> • "Yea saying" afwijking • "No saying" afwijking • Minder informatie van de respondent
Dubbel gebonden dichotome vraagstelling	<ul style="list-style-type: none"> • Gemakkelijker in te vullen 	<ul style="list-style-type: none"> • "Yea saying" afwijking • Afwijking door startpunt • Tweede vraag wordt niet altijd als onafhankelijk van de eerste gezien
Keuze-experiment	<ul style="list-style-type: none"> • Mogelijkheid om reële situaties na te bootsen en om reële keuzes van respondenten te simuleren • Vrij eenvoudig te antwoorden • Eenvoudiger om uit voorgelegde alternatieven te kiezen dan zelf een antwoord te formuleren. • neemt het minste tijd in beslag voor respondenten 	
Betaalkaart	<ul style="list-style-type: none"> • Minder uitschieters dan open vraag of biedspel • Geen afwijking door startpunt 	<ul style="list-style-type: none"> • Kans op afwijking door het bereik van de bedragen op de kaart

(Bron: Marneffe, W. (2011). *Time is money. Een rechtseconomische analyse van wachttijd van vergunningsstelsels*)

3.3. Overzicht stated preference en revealed preference methoden

Figuur 3.2.: Structuur twee soorten preference methoden

3.4. Opbouw keuze-experiment

Om de betalingsbereidheid van ondernemers voor de vermindering van administratieve lasten te achterhalen, maakt dit praktijkonderzoek in de eerste plaats gebruik van het keuze-experiment. Een keuze-experiment vergelijkt een basisscenario met een reeks alternatieve opties die bepaalde attributen in meer of mindere mate bezitten. Zoals reeds besproken in paragraaf 3.2.3. krijgen de respondenten dus de keuze uit een reeks hypothetische alternatieven. De respondenten geven vervolgens aan welk alternatief hun voorkeur draagt.

Het keuze-experiment in dit onderzoek maakt gebruik van keuzesets bestaande uit drie attributen. Allereerst wordt er de tijd die wordt besteed aan het volbrengen van de administratieve verplichtingen, gemeten in uren, als attribuut genomen. Het tweede attribuut is het aantal keer dat men genoodzaakt is een administratieve verplichting uit te voeren. Tenslotte is het laatste attribuut, de waarde (in euro) die u hecht aan één uur waarin u bezig bent met een administratieve verplichting te volbrengen.

In de loop van de enquête krijgt de respondent een keuze-experiment om in te vullen. De respondent krijgt 12 maal de keuze uit twee verschillende keuzesets. Voor elke situatie worden waarden gegeven voor de verschillende attributen:

- De tijd (in uren) die wordt besteed aan het voldoen aan de administratieve verplichting;
- Hoe vaak u een bepaalde administratieve verplichting moet uitvoeren (frequentie);
- De waarde (in euro) die u hecht aan één uur waarin u bezig bent met een administratieve verplichting.

Figuur 3.3.: Voorbeeld keuzesets keuze-experiment

	Tijd (in uren) nodig voor één administratieve verplichting	Hoeveel keer wordt deze administratieve verplichting uitgevoerd? (Frequentie)	Waardering tijd per uur (in €)	Uw keuze
A	12	1	50	☐
B	6	2	50	☐

3.5. Opbouw betaalkaart

De tweede methode die in dit praktijkonderzoek gebruikt zal worden, is de betaalkaart. De respondenten krijgen de keuze uit een lijst van bedragen gevisualiseerd op een betaalkaart. Ze worden verzocht slechts één bedrag te kiezen.

Figuur 3.4.: De betaalkaart

Stel dat de tijd die u nodig heeft voor het uitvoeren van uw administratieve taken verplicht door de overheid gereduceerd wordt van 200 uur naar 150 uur per maand door een reorganisatie langs overheidszijde (bvb. zelf meer informatie hergebruiken, meer gebruikmaken van ICT ' tools).

Hoeveel wenst u maximaal te betalen om de tijdsduur die u spendeert aan het uitvoeren van administratieve taken te verminderen van 200 uur naar 150 uur? Hou er rekening mee dat hier eenvoudigweg naar uw waardering over de vermindering wordt gepolst. Het is dus NIET de bedoeling dat u dit bedrag werkelijk betaalt aan de overheid.*

☐ 0 - 50 euro	☐ 500 - 550 euro
☐ 50 - 100 euro	☐ 550 - 600 euro
☐ 100 - 150 euro	☐ 600 - 650 euro
☐ 150 - 200 euro	☐ 650 - 700 euro
☐ 200 - 250 euro	☐ 700 - 750 euro
☐ 250 - 300 euro	☐ 750 - 800 euro
☐ 300 - 350 euro	☐ 800 - 900 euro
☐ 350 - 400 euro	☐ 900 - 1000 euro
☐ 400 - 450 euro	☐ >1000 euro
☐ 450 - 500 euro	

3.6. Samenvatting

In dit hoofdstuk werden de methoden besproken die gebruikt worden voor het meten van de betalingsbereidheid (willingness to pay) van individuen. De betalingsbereidheid is het maximale geldbedrag dat iemand bereid is te betalen voor het verkrijgen van een eenheid meer van een bepaald goed. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen twee verschillende methoden: de revealed preference methoden en de stated preference methoden. Bij de revealed preference methoden werden de volgende methoden besproken: de hedonistische prijsmethode, de analogemarktmethode en de trade-off methode. Voor de stated preference methoden werden de volgende methoden besproken: de direct-elicitiemethode, de dichotomekeuzemethode, de keuze-experimentmethode en de betaalkaart. Voor ons onderzoek kozen we voor twee stated-preference methoden: het keuze-experiment en de betaalkaart. Ten slotte wordt de opmaak van beide methoden kort geïllustreerd.

Hoofdstuk 4: Resultaten praktijkonderzoek

In dit hoofdstuk worden de aanpassingen aan en de resultaten van het praktijkonderzoek beschreven van de betalingsbereidheid van de Vlaamse ondernemers voor een vermindering van de administratieve lasten. In hoofdstuk 3 werden de gekozen stated preference methoden nader toegelicht. De methoden die wij hier hebben willen gebruiken zijn het keuze-experiment en de betaalkaart. Paragraaf 4.1. verklaart nader de keuze voor het verwijderen van het keuze-experiment uit het praktijkonderzoek. De regressievariabelen worden nader verklaard in paragraaf 4.2 en daar gebeurt ook de analysering van de resultaten.

4.1. Ongeschiktheid keuze-experiment

De enquête die gebruikt wordt voor dit onderzoek is eerst getest op een steekproef van tien ondernemingen gelegen te Limburg. Ik heb deze enquêtes persoonlijk afgenomen zodat de respondenten de gelegenheid hadden om verduidelijking te vragen bij het invullen van de enquête. Er kon echter uit dit panel afgeleid worden dat het keuze-experiment te ingewikkeld werd bevonden door de ondernemers. Ook het aanpassen van het derde attribuut van "de waarde (in euro) die u hecht aan één uur waarin u bezig bent met een administratieve verplichting te volbrengen" naar "de kost" (in euro) die u heeft door één uur te besteden aan het volbrengen van administratieve verplichtingen" zorgde niet voor een beter begrip bij de ondernemers. Figuur 4.1. visualiseert de aanpassing van het keuze-experiment.

Figuur 4.1.: Aanpassing keuze-experiment

(a)

	Tijd (in uren) nodig voor één administratieve verplichting	Hoeveel keer wordt deze administratieve verplichting uitgevoerd? (Frequentie)	Waardering tijd per uur (in €)	Uw keuze
A	18	1	60	☐
B	12	1	50	☐

(b)

	Tijd (in uren) nodig voor één administratieve verplichting	Hoeveel keer wordt deze administratieve verplichting uitgevoerd? (Frequentie)	Kost per uur (in €)	Uw keuze
A	18	1	60	☐
B	12	1	50	☐

Er wordt steeds vastgesteld dat de keuze van de respondent slechts invloed ondervindt van attribuut 1: "de **tijd** per administratieve verplichting" en attribuut 2: "het **aantal keer** dat men een administratieve verplichting dient te herhalen" en attribuut 3 geen invloed uitoefent op hun keuze. Daarom hebben wij besloten om het keuze-experiment niet verder mee te nemen in het praktijkonderzoek. Er kan geconcludeerd worden dat het keuze-experiment geen geschikt

instrument is voor het achterhalen van de betalingsbereidheid van Vlaamse ondernemers voor de vermindering van de administratieve lasten.

4.2. Resultaten betaalkaart

De betalingsbereidheid van Vlaamse ondernemers voor de vermindering van de administratieve lasten wordt in dit onderzoek gemeten door middel van een betaalkaart. Die betaalkaart (zie figuur 3.4.) geeft een lijst van mogelijke bedragen weer van betalingsbereidheid. De respondent geeft vervolgens aan wat het maximale bedrag is dat hij wenst te betalen om de administratieve lasten te verminderen met 50 uren per maand. De betaalkaart werd ingevuld door 376 respondenten.

4.2.1. Regressievariabelen

Tabel 4.1. geeft een overzicht van alle variabelen waarover de respondenten bevroegd werden. Hierbij is BETAALKAART (de betalingbereidheid voor een vermindering van de administratieve lasten) de afhankelijke variabele. De andere variabelen zijn de onafhankelijke variabelen en er wordt verwacht dat deze een invloed hebben op de afhankelijke variabele, de BETAALKAART.

Voor de regressieanalyse wordt gebruikgemaakt van de OLS-methode. Deze analyses worden uitgevoerd door middel van de softwareprogramma's SPSS en STATA. De opzet is te achterhalen welke van de onderstaande regressievariabelen invloed hebben op de betalingsbereidheid. De variabelen komen in het volgende onderdeel aan bod.

Tabel 4.1.: Regressievariabelen opgenomen in enquête (bijlage 1)

Naam	Label	Meetniveau
BETAALKAART	De betalingsbereidheid van de respondent	Continu
TYPVN	De vennootschapsvorm van de onderneming van de respondent. 1= De (eenpersoons) besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, 2= De naamloze vennootschap, 3= de coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, 5= De vennootschap onder firma, 6= De gewone commanditaire vennootschap, 7= De commanditaire vennootschap op aandelen, 8= Andere	Ordinaal
MZ	De geografische locatie van de maatschappelijke zetel. 1 = Antwerpen, 2 = Limburg, 3 = Oost-Vlaanderen, 4 = Vlaams-Brabant, 5 = West-Vlaanderen	Ordinaal
SECTORP	De eerste sector waar de onderneming in actief is. 1= Sectie A: landbouw, bosbouw en visserij; 2= Sectie B: winning van delfstoffen; 3= Sectie C: industrie; 4= Sectie D: productie en distributie van elektriciteit, gas, stroom en gekoelde lucht; 5= Sectie E: distributie van water, afval- en afvalwaterbeheer en sanering; 6= Sectie F: bouwnijverheid; 7= Sectie G: groot -en	Ordinaal

	<p>detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen; 8= Sectie H: vervoer en opslag; 9= Sectie I: verschaffen van accommodatie en maaltijden; 10 = Sectie J: informatie en communicatie; 11= Sectie K: financiële activiteiten en verzekeringen; 12= Sectie L: exploitatie van en handel in onroerend goed; 13= Sectie M: vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten; 14= Sectie N: administratieve en ondersteunende diensten; 15= Sectie O: openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen; 16= Sectie P: onderwijs; 17= Sectie Q: menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening; 18= Sectie R: kunst, amusement en recreatie; 19= Sectie S: overige diensten; 20= Sectie T: huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten voor huishoudens voor eigen gebruik; 21= Sectie U: extraterritoriale organisaties en lichamen.</p>	
<p>SECTORS</p>	<p>De tweede sector waar de onderneming in actief is. 1= Sectie A: landbouw, bosbouw en visserij; 2= Sectie B: winning van delfstoffen; 3= Sectie C: industrie; 4= Sectie D: productie en distributie van elektriciteit, gas, stroom en gekoelde lucht; 5= Sectie E: distributie van water, afval- en afvalwaterbeheer en sanering; 6= Sectie F: bouwnijverheid; 7= Sectie G: groot -en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen; 8= Sectie H: vervoer en opslag; 9= Sectie I: verschaffen van accommodatie en maaltijden; 10 = Sectie J: informatie en communicatie; 11= Sectie K: financiële activiteiten en verzekeringen; 12= Sectie L: exploitatie van en handel in onroerend goed; 13= Sectie M: vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten; 14= Sectie N: administratieve en ondersteunende diensten; 15= Sectie O: openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen; 16= Sectie P: onderwijs; 17= Sectie Q: menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening; 18= Sectie R: kunst, amusement en recreatie; 19= Sectie S: overige diensten; 20= Sectie T: huishoudens als werkgever; niet-gedifferentieerde productie van goederen en diensten voor huishoudens voor eigen gebruik; 21= Sectie U: extraterritoriale organisaties en lichamen; 22= niet van toepassing</p>	<p>Ordinaal</p>

OMZET	1 = 0 - 25.000, 2 = 25.001 - 50.000, 3 = 50.001 - 75.000, 4 = 75.001 - 100.000, 5 = 100.001 - 150.000, 6 = 150.001 - 200.000, 7 = 200.001 - 250.000, 8 = 250.001 - 1 miljoen, 9 = 1 miljoen - 5 miljoen, 10 = 5 miljoen - 10 miljoen, 11 = groter dan 10 miljoen, 12 = groter dan 50 miljoen	Ordinaal
LFTDV	De leeftijd van de vennootschap	Continu
UURAL	Het aantal uren besteedt aan administratieve lasten in vennootschap (GEMIDDELD PER MAAND)	Continu
WNVE	Het aantal werknemers in voltijdse equivalenten. 1 = Kleine onderneming, 2 = Middelgrote onderneming, 3 = Grote onderneming	Ordinaal
LFTDR	De leeftijd van de respondent	Continu
GESL	Geslacht respondent. 1 = Man, 2=Vrouw	Dummy
OPLEID	Het hoogste diploma dat de respondent heeft gehaald. 1= Geen, 2= Lagere school, 3= Middelbare school, 4= Hoger onderwijs korte type (bachelor), 5= Hoger onderwijs lange type (master)	Ordinaal
FUNCTIE	De functie die de respondent binnen de vennootschap heeft. 1= Directie, 2= Middenkader, 3= Administratieve medewerker	Ordinaal

Om te achterhalen wat de invloed is van bepaalde categorieën respondenten op de betalingsbereidheid, kan het verstandig zijn om dummy variabelen in toe te voegen. Op deze manier is het mogelijk te bepalen of de betalingsbereid bijvoorbeeld toeneemt met een toenemend aantal werknemers.

De vennootschapsvorm (TYPVN) is de eerste variabele waarvoor we dummy variabelen maken. De output van SPSS geeft de volgende frequenties weer.

Tabel 4.2.: Vennootschapsvormen (TYPVN)

TYPVN	Frequentie (%)
De (eenpersoons) besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (bvba)	43,1
De naamloze vennootschap (nv)	45,2
De coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa)	0,5
De coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (cvba)	4,5
De vennootschap onder firma (V.O.F.)	0,3
De gewone commanditaire vennootschap (comm. v)	0,8
De commanditaire vennootschap op aandelen (comm. va)	0,3
Andere	5,3

Er worden drie dummy variabelen gecreëerd om de spreiding van de steekproef te verbeteren. Tabel 4.3. geeft de dummy variabelen weer.

Tabel 4.3.: Dummy variabelen voor vennootschapsvormen

Naam	Label
(e)bvba	De onderneming van de respondent is een (eenpersoons) besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid
nv	De onderneming van de respondent is een naamloze vennootschap
overige	De onderneming van de respondent is een coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid, een coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid, een vennootschap onder firma, een gewone commanditaire vennootschap, een commanditaire vennootschap op aandelen of een andere vennootschap

Voor de geografische locatie van de maatschappelijke zetel worden vijf dummy variabelen ingevoegd, één voor elke antwoordmogelijkheid. Tabel 4.4. geeft de frequenties van de variabele weer.

Tabel 4.4.: Locatie maatschappelijke zetel (MZ)

MZ	Frequentie (%)
Antwerpen	31,4
Limburg	13,3
Oost-Vlaanderen	19,1
Vlaams-Brabant	14,6
West-Vlaanderen	21,6

Zowel voor de variabele eerste sector als de variabele tweede sector worden dummy variabelen ingevoegd. De frequenties van deze twee variabelen zijn opgenomen in tabel 4.5. & tabel 4.7.

Tabel 4.5.: Eerste sector (SECTORP)

SECTORP	Frequentie (%)
Sectie A: landbouw, bosbouw en visserij	3,5
Sectie C: industrie	19,1
Sectie D: productie en distributie van elektriciteit, gas, stroom en gekoelde lucht	0,8
Sectie F: bouwnijverheid	13,6
Sectie G: groot -en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	14,1
Sectie H: vervoer en opslag	5,1
Sectie I: verschaffen van accommodatie en maaltijden	1,1
Sectie J: informatie en communicatie	11,4
Sectie K: financiële activiteiten en verzekeringen	4,8
Sectie L: exploitatie van en handel in onroerend goed	0,5
Sectie M: vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	4,8
Sectie N: administratieve en ondersteunende diensten	3,2
Sectie O: openbaar bestuur en defensie; verplichte sociale verzekeringen	0,3
Sectie P: onderwijs	0,5
Sectie Q: menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	3,2
Sectie R: kunst, amusement en recreatie	1,3
Sectie S: overige diensten	12,8

Voor de variabele eerste sector worden drie dummy variabelen gecreëerd: primaire, secundaire en tertiaire sector. Tabel 4.6. geeft de dummy variabelen weer.

Tabel 4.6.: Dummy variabelen eerste sector

Naam	Label
PRIMAIRP	De onderneming van de respondent bevindt zich in sectie A – B
SECUNDAIRP	De onderneming van de respondent bevindt zich in sectie C – F
TERTIAIRP	De onderneming van de respondent bevindt zich in sectie G – S

Tabel 4.7.: Tweede sector (SECTORS)

SECTORS	Frequentie (%)
Sectie A: landbouw, bosbouw en visserij	2,1
Sectie B: winning van delfstoffen	0,5
Sectie C: industrie	11,2
Sectie D: productie en distributie van elektriciteit, gas, stroom en gekoelde lucht	0,3
Sectie E: distributie van water, afval- en afvalwaterbeheer en sanering	0,3
Sectie F: bouwnijverheid	7,7
Sectie G: groot -en detailhandel; reparatie van auto's en motorfietsen	6,4
Sectie H: vervoer en opslag	2,1
Sectie I: verschaffen van accommodatie en maaltijden	0,3
Sectie J: informatie en communicatie	3,7
Sectie K: financiële activiteiten en verzekeringen	1,6
Sectie L: exploitatie van en handel in onroerend goed	0,3
Sectie M: vrije beroepen en wetenschappelijke en technische activiteiten	2,7
Sectie N: administratieve en ondersteunende diensten	2,4
Sectie P: onderwijs	0,5
Sectie Q: menselijke gezondheidszorg en maatschappelijke dienstverlening	0,8
Sectie R: kunst, amusement en recreatie	1,6
Sectie S: overige diensten	11,7
Niet van toepassing	43,9

Bij de variabele tweede sector worden vier dummy variabelen ingevoegd namelijk primaire sector, secundaire sector, tertiaire sector en niet van toepassing. Tabel 4.8. geeft de nieuwe variabelen weer.

Tabel 4.8.: Dummy variabelen tweede sector

Naam	Label
PRIMAIRS	De onderneming van de respondent bevindt zich in sectie A – B
SECUNDAIRS	De onderneming van de respondent bevindt zich in sectie C – F
TERTIAIRS	De onderneming van de respondent bevindt zich in sectie G – S
NIET VAN TOEP	De respondent heeft geen secundaire sector aangegeven

Bij de variabele omzet is het belangrijk om dummy variabelen te creëren. Tabel 4.9. geeft de verdeling weer over de twaalf verschillende antwoordcategorieën.

Tabel 4.9.: Omzet (OMZET)

OMZET	Frequentie (%)	Cumulatieve frequentie (%)
0 - 25.000	2,4	2,4
25.001 - 50.000	2,4	4,8
50.001 - 75.000	3,5	8,2
75.001 - 100.000	4,8	13,0
100.001 - 150.000	5,9	18,9
150.001 - 200.000	3,5	22,3
200.001 - 250.000	2,9	25,3
250.001 - 1 miljoen	20,2	45,5
1 miljoen - 5 miljoen	16,0	61,4
5 miljoen - 10 miljoen	11,2	72,6
groter dan 10 miljoen	18,4	91,0
groter dan 50 miljoen	9,0	100,0

Na enkele regressies uitgevoerd te hebben ondervonden we dat de correlatiecoëfficiënt steeg wanneer er dummy variabelen ingevoerd werden. Er werden uiteindelijk vier dummy variabelen ingevoerd. Tabel 4.10. toont welke categorieën werden samengenomen.

Tabel 4.10.: Dummy variabelen omzet

Naam	Label
OMZETI	De respondent werkt in een vennootschap waarvan de omzet tussen de 0-250.000 euro ligt
OMZETII	De respondent werkt in een vennootschap waarvan de omzet tussen de 250.001 - 1 miljoen euro ligt.
OMZETIII	De respondent werkt in een vennootschap waarvan de omzet tussen de 1 miljoen en 10 miljoen euro ligt
OMZETIV	De respondent werkt in een vennootschap waarvan de omzet groter dan 10 miljoen is.

Oorspronkelijk waren er 29 categorieën betreffende de grootte van de onderneming waaruit de respondent zijn/haar keuze kon maken. We hebben echter besloten om dummy variabelen in te voegen wat tot de volgende frequenties leidt. Er zijn drie dummy variabelen ingevoegd, met name kleine onderneming (≤ 50), middelgrote onderneming ($50 < \dots \leq 250$) en grote onderneming (> 250). Tabel 4.11. toont de frequenties.

Tabel 4.11.: Grootte van de vennootschap (WNVE)

WNVE	Absolute frequentie	Frequentie (%)
Kleine onderneming	290	77,1
Middelgrote onderneming	60	16,0
Grote onderneming	26	6,9
Totaal	376	100,0

De volgende variabele is een dummy variabele, enerzijds is er de categorie "Man" en anderzijds is er de categorie "Vrouw". Tabel 4.12. toont de frequentie van elke categorie aan.

Tabel 4.12.: Geslacht van de respondent (GESL)

GESL	Absolute frequentie	Frequentie (%)
Man	284	75,5
Vrouw	92	24,5

Bij de variabele opleidingsniveau (OPLEID) is het noodzakelijk om dummy variabelen in te voegen. De output van SPSS toont de volgende frequenties.

Tabel 4.13.: Opleidingsniveau van de respondent (OPLEID)

OPLEID	Frequentie (%)
Geen	0,3
Lagere school	0,3
Middelbare school	13,6
Hoger onderwijs korte type (bachelor)	35,9
Hoger onderwijs lange type of universiteit (master)	50,0

Uit bovenstaande tabel kan afgeleid worden dat de laatste drie categorieën de overgrote meerderheid van de respondenten bevatten. 0,3% van de respondenten heeft geen opleiding genoten en 0,3% van de respondenten heeft slechts een diploma van de lagere school. Daarom kiezen we ervoor om de eerste drie categorieën samen te voegen. Tabel 4.14. geeft de dummy variabelen weer.

Tabel 4.14.: Dummy variabelen voor opleidingsniveau.

Naam	Label
LOPL	De respondent heeft de middelbare school afgerond.
BACHOPL	De respondent heeft hoger onderwijs van het korte type gevolgd (bachelor).
MASTEROPL	De respondent heeft hoger onderwijs van het lange type gevolgd of heeft op een universiteit gezeten (master).

Er worden ook dummy variabelen gemaakt voor de leeftijd van de respondent (LFTDR). Tabel 4.15. geeft de frequenties van deze variabele weer.

Tabel 4.15.: Leeftijd respondent (LFTDR).

LFTDR (1)	Frequentie (%)	LFTDR (2)	Frequentie (%)	LFTDR (3)	Frequentie (%)
21	0,3	39	1,9	55	4,3
22	0,3	40	3,5	56	2,7
24	0,3	41	2,1	57	1,6
25	0,5	42	4,5	58	2,9
26	0,8	43	2,9	59	2,1
28	0,8	44	2,9	60	1,9
29	0,3	45	6,4	61	0,8
30	1,9	46	4,3	62	2,1
31	0,3	47	4,8	64	1,1
32	1,3	48	4,3	65	0,5
33	0,8	49	6,9	67	0,3
34	1,3	50	5,9	68	0,3
35	2,4	51	2,4	69	0,3
36	2,1	52	4,5	71	0,5
37	1,3	53	2,7	84	0,3
38	1,6	54	2,4		

Uit voorgaande tabel volgt dat vooral veertigers en vijftigers de enquête hebben ingevuld. Vandaar de keuze om bij deze leeftijden de intervallen klein te houden (41-50 jaar en 51-60 jaar). Bij de laagste en de hoogste leeftijden ligt het aantal respondenten lager, bijgevolg valt daar de keuze voor een grotere spreiding. De dummy variabelen die gebruikt zullen worden voor de leeftijd van de respondent, kan men terugvinden in tabel 4.16.

Tabel 4.16.: Dummy variabelen voor leeftijd van de respondent

Naam	Label
LFTDR < 41	De respondent is tussen 0-40 jaar
$41 \leq \text{LFTDR} \leq 50$	De respondent is tussen 41-50 jaar
$51 \leq \text{LFTDR} \leq 60$	De respondent is tussen 51-60 jaar
LFTDR > 60	De respondent is ouder dan 60 jaar

Ten slotte maken we ook dummy variabelen voor de leeftijd van de onderneming (LFTDV).

Tabel 4.17.: Leeftijd vennootschap (LFTDV).

LFTDV(1)	Frequentie (%)	LFTDV(2)	Frequentie (%)	LFTDV(3)	Frequentie (%)
0	0,3	32	0,8	64	0,8
2	0,3	33	0,3	65	1,1
3	0,8	34	0,5	66	2,1
4	1,1	35	1,6	67	0,3
5	1,1	36	0,8	70	0,3
6	1,3	37	1,1	71	0,3
7	1,6	38	0,3	72	0,3
8	0,8	39	1,1	73	0,3
9	0,8	40	1,6	75	0,3
10	2,4	41	0,3	76	0,3
11	4,3	42	0,5	77	0,5
12	5,3	43	0,5	78	0,3
13	4,8	44	0,8	79	0,5
14	5,3	45	1,3	81	0,3
15	2,9	46	1,1	84	0,3
16	5,3	47	1,1	85	0,8
17	2,4	48	0,8	87	0,3
18	0,8	49	0,8	90	0,3
19	2,7	50	0,5	101	0,8
20	1,9	51	0,8	107	0,3
21	1,6	52	0,8	110	0,3
22	1,6	53	0,8	115	0,3
23	1,6	54	0,8	119	0,3
24	1,3	55	1,1	124	0,3
25	1,3	56	1,1	125	0,3
26	1,3	57	0,5	130	0,3
27	2,1	58	0,5	133	0,3
28	2,1	59	1,1	138	0,3
29	1,1	60	0,8	160	0,3
30	0,8	61	0,5	184	0,3
31	0,8	63	1,1		

Tabel 4.17. geeft een beeld van de verdeling van de frequenties. Op basis van deze tabel maken we vier dummy variabelen. Tabel 4.18. geeft hier het resultaat van.

Tabel 4.18.: Dummy variabelen voor leeftijd van de onderneming

Naam	Label
LFTDV < 16	De leeftijd van de onderneming is tussen 0-15 jaar
$16 \leq \text{LFTDV} \leq 25$	De leeftijd van de onderneming is tussen 16-25 jaar
$26 \leq \text{LFTDV} \leq 50$	De leeftijd van de onderneming is tussen 26-50 jaar
LFTDV > 50	De leeftijd van de onderneming is ouder dan 50 jaar

4.2.2. Verwachte relaties

In deze sectie behandelen we de verwachte verbanden van de verschillende onafhankelijke variabelen op de afhankelijke variabele, BETAALKAART (m.a.w. de betalingsbereidheid). Verder in dit hoofdstuk vergelijken we de verwachte relaties met de verkregen relaties van de regressieanalyse.

Ten eerste verwachten we een significantie invloed van het type vennootschap van de respondent. Van de respondenten waarvan de vennootschapsvorm nv (een kapitaalkrachtige vennootschap) is, wordt verwacht een hogere betalingsbereidheid te hebben aangezien zij doorgaans meer middelen hebben. Er moet echter opgemerkt worden dat het mogelijk is dat een grote bvba meer middelen heeft dan een kleine nv. Het is met andere woorden geen eenduidig verband. Voor de variabele omzet wordt er een significante invloed verwacht op de betalingsbereidheid. In welk opzicht de omzet van een vennootschap invloed zal hebben op de betalingsbereidheid is niet rechtlijnig. Een onderneming kan mogelijk veel omzet hebben maar uiteindelijk weinig winst overhouden. Welke relatie zich uiteindelijk zal voortdoen, valt af te wachten. Met betrekking tot de grootte van de onderneming verwacht men een stijgende betalingsbereidheid. Hoe meer werknemers, hoe meer administratieve lasten er waarschijnlijk zullen zijn met als gevolg een hogere betalingsbereidheid. Bij heel kleine ondernemingen zou echter de betalingsbereidheid hoog kunnen zijn door irritatie bij gebrek aan geschikt personeel.

Daarnaast verwacht men dat naarmate een onderneming ouder (m.a.w. de leeftijd van de vennootschap) wordt, de irritatie veroorzaakt door administratieve lasten zodanig groter wordt dat de betalingsbereidheid hoger is bij oude dan bij jonge ondernemingen.

Zowel voor het opleidingsniveau als de functie wordt een positieve invloed verwacht op het opleidingsniveau. Hoe hoger het opleidingsniveau/de functie hoe meer een respondent bereid is te betalen.

De invloed van de locatie van de maatschappelijke zetel is niet duidelijk. Daarnaast is de invloed van de sector van de onderneming moeilijk in te schatten. Ook is het moeilijk een inschatting te geven van de invloed van de variabele leeftijd van de respondent op de betalingsbereidheid. Ook is er de vraag welke invloed het geslacht zal hebben op de betalingsbereidheid.

Tenslotte verwachten we dat het aantal uren gespendeerd aan administratieve lasten een significante invloed hebben op de betalingsbereidheid. Hoe meer uren er gespendeerd worden aan administratieve lasten, hoe meer de respondent bereid is te betalen.

4.2.3. Beschrijvende analyse

Alvorens de resultaten van de regressieanalyse weer te geven, bestuderen we de frequenties van de verschillende variabelen die zijn opgenomen in de vragenlijst.

Tabel 4.19.: Frequenties van de variabelen

Variabele	Frequentie (%)
TYPVN	
(e)bvba	43,1
nv	45,2
overige	11,7
MZ	
Antwerpen	31,4
Limburg	13,3
Oost-Vlaanderen	19,1
Vlaams-Brabant	14,6
West-Vlaanderen	21,6
SECTORP	
PRIMAIRP	3,5
SECUNDAIRP	33,5
TERTIAIRP	63,0
SECTORS	
PRIMAIRS	2,7
SECUNDAIRS	19,4
TERTIAIRS	34,0
NIET VAN TOEPASSING	43,9
OMZET	
OMZETI	25,3
OMZETII	20,2
OMZETIII	27,1
OMZETIV	27,4
WNVE	
Kleine onderneming	77,1
Middelgrote onderneming	16,0
Grote onderneming	6,9
GESL	
Man	75,5
Vrouw	24,5
OPLEID	
LOPL	14,1

BACHOPL	35,9
MASTEROPL	50,0
FUNCTIE	
Directie	82,5
Middenkader	11,4
Administratieve medewerker	6,1
LFTDR	
LFTDR < 41	21,5
41 ≤ LFTDR ≤ 50	45,0
51 ≤ LFTDR ≤ 60	27,4
LFTDR > 60	6,1
LFTDV	
LFTDV < 16	33,0
16 ≤ LFTDV ≤ 25	20,5
26 ≤ LFTDV ≤ 50	23,9
LFTDV > 50	22,6

Uit tabel 4.19. blijkt dat de grote meerderheid van de respondenten ofwel in een bvba (43,3%) ofwel in een nv (45,2%) werkt. De maatschappelijke zetel van de vennootschap van de respondenten ligt voor een groot deel van de respondenten in Antwerpen. De vennootschappen bevinden zich voornamelijk in de tertiaire en secundaire sector in de categorie eerste sector. Ondernemingen zijn vaak groeperingen van moederondernemingen en dochterondernemingen vandaar dat meerdere sectoren van toepassing kunnen zijn, de variabele tweede sector is hier een gevolg van. Voor de ondernemingen waarvoor deze variabele niet relevant is, wordt de parameter "niet van toepassing" ingevoerd. De laatste drie categorieën bevatten de grootste aantallen respondenten. De omzet van de ondernemingen bevindt zich voornamelijk in parameter OMZET III (omzet tussen de 1 en 10 miljoen) en OMZETIV (omzet groter dan 10 miljoen). De frequenties tonen dat de ondernemingen van de respondenten verschillende categorieën omzet genereren. Het grootste deel van de ondernemingen van de respondenten is een kleine onderneming (77,1%). Onze enquête werd hoofdzakelijk door mannen ingevuld (75%). De respondenten zijn voornamelijk hoger opgeleid, 35,9% volgde hoger onderwijs van het korte type (bachelor) en 50% volgde hoger onderwijs van het lange type (master) of universiteit. De enquête werd meestal ingevuld door de directie of het middenkader, respectievelijk 82,5% en 11,4%. De leeftijd van de respondenten heeft een zeer brede range. De jongste respondent is 21 jaar en de oudste 84 jaar. Gemiddeld bedroeg de leeftijd van de respondenten 47 jaar. Vooral veertigers en vijftigers hebben de enquête ingevuld. Een groot deel van de respondenten uit jonge ondernemingen (LFTDV < 16) hebben de enquête ingevuld.

De uren die de ondernemers spenderen aan administratieve lasten (UURAL) is de enige onafhankelijke variabele die continu is gebleven. De beschrijvende statistiek van deze variabele zijn weergegeven in tabel 4.20.

Tabel 4.20.: Beschrijvende statistiek UURAL

Range	Minimum	Maximum	Gemiddelde		Standaard Deviatie	Variantie
Statistiek (S)	S	S	S	Standaard fout	S	S
4500,00	0	4500	88,62	19,30	374,31	140106,9

De betaalkaart is de afhankelijke variabele. In de enquête werd gekozen om met ranges te werken bij de antwoordmogelijkheden, bijvoorbeeld 0-50 euro, 50-100 euro, enzovoort. Voor de analyse maken we drie aparte betaalkaarten. Ten eerste is er de variabele BETAALKAARTMIN. Dit is de betaalkaart waarbij voor elke antwoordmogelijkheid de onderkant van de range werd genomen. Ten tweede is er de variabele BETAALKAARTMAX, de betaalkaart waar telkens de bovenkant van de range werd genomen. Ten slotte is er ook de BETAALKAARTGEM waar het gemiddelde van de waardes van boven- en onderkant werden genomen. Algemeen kan er besloten worden dat bijna 45% van de respondenten niets tot €100 bereid zijn te betalen voor administratieve lastenvermindering van 50 uur per maand. Daar tegenover zijn 11,7% van de respondenten bereid om € 900 en meer te betalen voor een administratieve lastenvermindering van 50 uur per maand.

Tabel 4.21.: Frequentie betaalkaart (min) – (max) – (gem)

BETAALKAART (€) min	Frequenties (%) min	BETAALKAART (€) gem	Frequenties (%) gem	BETAALKAART (€) max	Frequenties (%) max
0	34,6	25	34,6	50	34,6
50	10,1	75	10,1	100	10,1
100	5,9	125	5,9	150	5,9
150	6,6	175	6,6	200	6,6
200	5,9	225	5,9	250	5,9
250	3,7	275	3,7	300	3,7
300	2,1	325	2,1	350	2,1
350	1,6	375	1,6	400	1,6
400	1,9	425	1,9	450	1,9
450	5,9	475	5,9	500	5,9
500	6,6	525	6,6	550	6,6
550	/	575	/	600	/
600	0,5	625	0,5	650	0,5
650	0,5	675	0,5	700	0,5
700	1,1	725	1,1	750	1,1
750	0,5	775	0,5	800	0,5
800	0,8	850	0,8	900	0,8
900	3,7	950	3,7	1000	11,7
1000	8,0	1000	8,0		

Nu duidelijk is welke variabelen deel kunnen uitmaken van de regressie en welke verbanden verwacht worden, kunnen we in de volgende paragraaf de resultaten bespreken die we verworven hebben door middel van de OLS-regressie.

4.2.4. OLS-regressie

4.2.4.1. Geschatte OLS-regressie

Een regressieanalyse heeft als opzet uitspraken doen over de relatie tussen de variabelen, meer bepaald welke onafhankelijke variabelen invloed hebben op de afhankelijke variabele (de BETAALKAARTMIN). Aangezien de regressies van de andere twee betaalkaarten (BETAALKAARTMAX en BETAALKAARTGEM) gelijkaardig waren aan deze van de regressie van de onderstaande betaalkaart (BETAALKAARTMIN) zijn deze terug te vinden in bijlage 3. Ook worden de verschillen met betrekking tot de significantie van de variabelen verder in dit hoofdstuk besproken. Er wordt een uitschieter verwijderd namelijk IDcase nr. 357. De determinatiecoëfficiënt van deze regressie is 0,2464.

Tabel 4.22.: OLS-regressie voor betalingsbereidheid vermindering administratieve lasten.

Naam	Coëfficiënt	T-waarde
CONSTANTE	222,9043*	6,37
bvba	-88,92411*	-2,80
overige	-83,1678	-1,61
SECUNDAIRP	-63,33402	-1,53
SECUNDAIRS	79,0124	1,50
TERTIAIRS	94,06367*	2,78
OMZETIII	92,28575*	2,79
MIOND	298,2786*	5,61
GROND	309,3601*	3,52
Vrouw	-48,13226	-1,36
BACHOPL	-102,3596*	-3,31
Administratief medewerker	-120,0454***	-1,70
LFTDV tussen 26 en 50	71,72565***	1,83

*:s.n.⁶¹0,01; **:s.n. 0,05; *** s.n. 0,10

In bovenstaande tabel wordt de parameterwaarde van elke parameter en de daarbijhorende T-waarde weergegeven. Het significantieniveau van de variabelen wordt aangeduid met de sterretjes. Het significantieniveau van de coëfficiënten worden berekend op basis van de volgende waarden. Indien de T-waarde groter is dan 2,58, dan is de coëfficiënt significant op een betrouwbaarheidsniveau van 99%. Wanneer de T-waarde groter is dan 1,96, dan is de coëfficiënt significant op een betrouwbaarheidsniveau van 95%. Ten slotte is de coëfficiënt significant op een betrouwbaarheidsniveau van 90%, indien de T-waarde groter is dan 1,65.

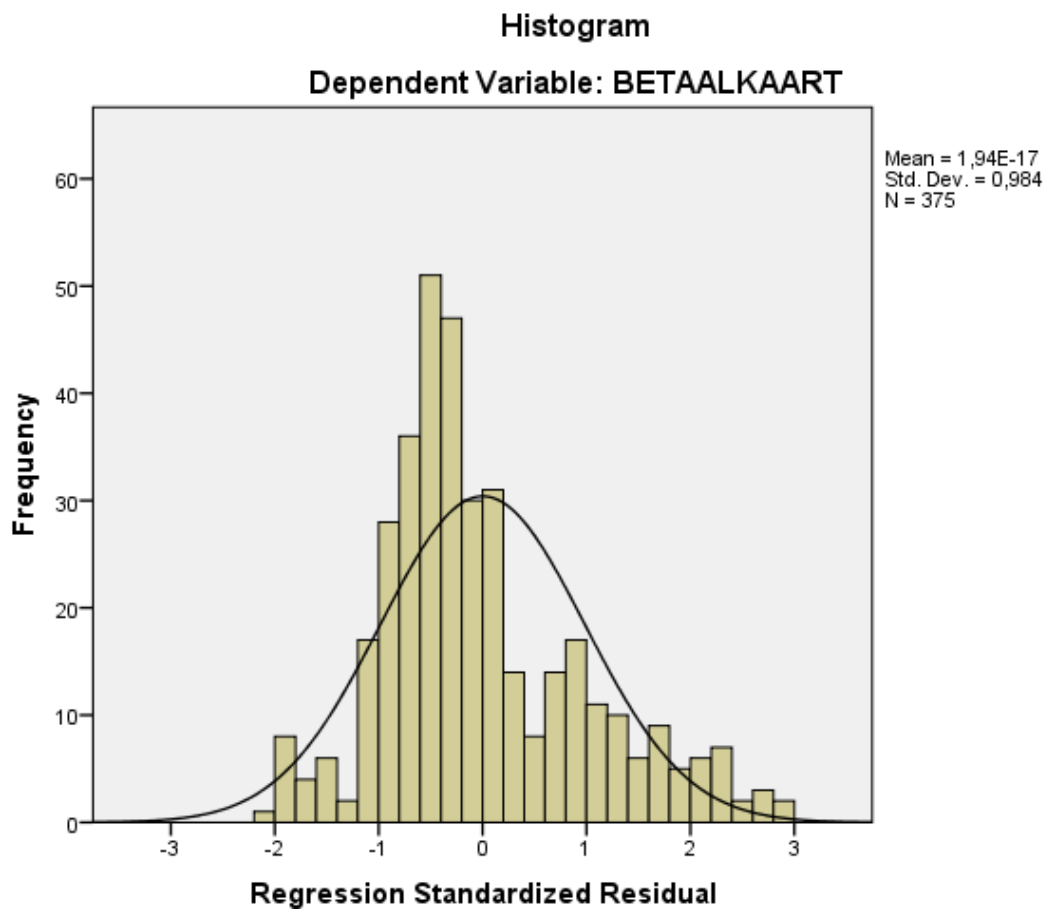
⁶¹ Significantieniveau

Om OLS-regressie te mogen gebruiken dient er te worden voldaan aan drie cumulatieve voorwaarden. In volgende sectie wordt bekeken of aan deze voorwaarden wordt voldaan.

4.2.4.2. Toetsing voorwaarden OLS-regressie

Het is noodzakelijk dat het model voldoet aan drie voorwaarden zodat gebruikgemaakt mag worden van een OLS-regressie. Ten eerste dienen de residuen van de regressie normaal verdeeld te zijn.⁶² Figuur 4.2. laat de grafische voorstelling van die normale verdeling zien.

Figuur 4.2.: Verdeling van de residuen.

Figuur 4.2. toont op de x-as de gestandaardiseerde residuen en op de y-as de frequenties. Uit de figuur kan worden afgeleid dat deze residuen normaal verdeeld zijn, zodat we kunnen stellen dat aan de voorwaarde voldaan is.

Ten tweede is het essentieel dat er geen multicollineariteit is tussen de onafhankelijke variabelen van het model.⁶³ Indien de VIF groter is als tien, kan dit wijzen op multicollineariteit. Tabel 4.23. geeft de VIF van de variabelen weer.

⁶² Gujarati, D.N. (2003). *Basic Econometrics*. McGraw-Hill Higher Edition.

⁶³ Siero, F.W., Huisman, M., & Kiers H.A.L. (2009). *Voortgezette regressie- en variantieanalyse*. Springer Uitgeverij.

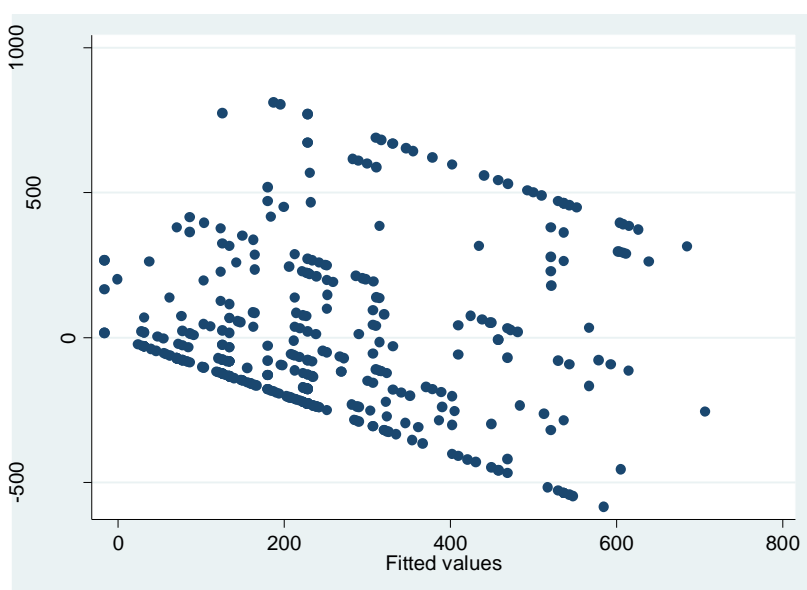
Tabel 4.23.: VIF van de variabelen.

Naam	VIF
bvba	1,61
overige	1,24
SECUNDAIRP	1,77
SECUNDAIRS	1,51
TERTIAIRS	1,27
OMZETIII	1,19
MIOND	1,39
GROND	1,23
Vrouw	1,07
BACHOPL	1,08
Administratieve medewerker	1,17
LFTDV tussen 26 en 50	1,10

Uit tabel 4.23. kunnen we zien dat geen enkele variabele een VIF heeft van meer dan tien, zodat ook aan de tweede voorwaarde wordt voldaan. Bovendien waren de correlaties van de onafhankelijke variabelen niet hoger dan 0,9.

Ten slotte is het noodzakelijk dat er sprake is van homoscedasticiteit. Hiermee wordt bedoeld dat de variantie van de residuen gelijk is voor alle plausibele waarden van de onafhankelijke variabele, in ons geval de betaalkaart.⁶⁴ Er kan gecontroleerd worden op homoscedasticiteit door middel van de analyse van het residuenplot.

Figuur 4.3.: Residuenplot

⁶⁴ Siero, F.W. et al. (2009). *Voortgezette regressie- en variantieanalyse*. Springer Uitgeverij.

Uit deze figuur kan afgeleid worden dat er een vermoeden is van heteroskedasticiteit. Na het uitvoeren van de Breusch-Pagan test wordt dit vermoeden bevestigd. Figuur 4.4. toont de output van de test in het programma STATA.

Figuur 4.4.: Breusch-Pagan / Cook-Weisberg test voor heteroskedasticiteit

```
Breusch-Pagan / Cook-Weisberg test for heteroskedasticity  
Ho: Constant variance  
Variables: bvba overige secundairp secundairs tertiairs omzetiii miond grond vrouw  
bachopl administratiefmedewerker lftdviit2650  
  
chi2(12) = 64.81  
Prob > chi2 = 0.0000
```

Uit figuur 4.4. kan geconcludeerd worden dat men de hypothese dat er sprake is van homoskedasticiteit verwerpen, dit kan afgeleid worden doordat de $\text{Prob} > \chi^2 = 0,0000$. De Breusch-Pagan testen voor de andere twee betaalkaarten zijn terug te vinden in bijlage 4.

Daarom hebben we de regressie opnieuw gedaan gebruikmakend van robuuste standaard errors, waarvan het resultaat hierboven zichtbaar is.

4.2.4.3. Resultaten OLS-regressie

Bvba is een eerste variabele die een statistisch significante invloed heeft op de betalingsbereidheid. Indien de vennootschap van de respondent gecategoriseerd kan worden als bvba dan is de betalingsbereidheid gemiddeld 89 euro lager ten opzichte van degenen waarvan de vennootschapsvorm gecategoriseerd wordt als nv. Dit bevestigt de verwachte relatie (ondanks de kritische opmerking). Wanneer de vennootschap van de respondent zich in de categorie overige bevindt dan is de betalingsbereidheid gemiddeld gezien 83 euro lager ten opzichte van degenen waarvan de vennootschapsvorm gecategoriseerd wordt als nv. De laatste categorie (overige) werd niet in het model gehouden omwille van zijn significantie maar omwille van zijn invloed op de significantie van andere variabelen.

Indien de eerste sector, secundair is dan is de betalingsbereidheid van de respondent 63 euro lager in vergelijking met een respondent waarvan de eerste sector tertiair is. Ook hier is de variabele op zich niet significant maar oefent deze een invloed uit op de significantie van andere variabelen. De variabele PRIMAIRP heeft geen significante invloed op de betalingsbereidheid en is daarom niet opgenomen in het model.

In het geval dat de tweede sector, secundaire sector is dan is de betalingsbereidheid van de respondent 79 euro hoger in vergelijking met een respondent waarvan de tweede sector de waarde niet van toepassing krijgt. Ook hier is de variabele op zich niet significant maar oefent deze een invloed uit op de significantie van andere variabelen. Wanneer de tweede sector, tertiaire sector is dan is de betalingsbereidheid van de respondent 94 euro hoger in vergelijking met een respondent

waarvan de variabele tweede sector de waarde niet van toepassing krijgt. De variabele PRIMAIRS heeft geen significantie invloed op de betalingsbereidheid en werd daarom uit het model gelaten.

Daarnaast kunnen we zien dat de variabele OMZETIII ook een rol kan spelen op de betalingsbereidheid. Indien de omzet van de vennootschap van de respondent tussen de 1 en 10 miljoen (OMZET III) ligt, dan is de betalingsbereidheid van de respondent 92 euro hoger dan een respondent waarvan de omzet van de vennootschap groter is dan 10 miljoen (OMZETIV). De andere twee variabelen OMZETI en OMZETII hadden geen significante invloed en werden bijgevolg niet opgenomen in het model.

Het geschatte model toont dat de grootte van de onderneming (zowel MIOND als GROND) een statistisch significante invloed uitoefent op de betalingsbereidheid. Wanneer de vennootschap van de respondent wordt geclassificeerd als een middelgrote onderneming dan is de betalingsbereidheid van de respondent 299 euro hoger ten opzichte van een respondent waarvan de vennootschap als kleine onderneming gecategoriseerd wordt. Echter in het geval dat de vennootschap van de respondent wordt geclassificeerd als een grote onderneming dan is de betalingsbereidheid van de respondent 310 euro hoger ten opzichte van een respondent waarvan de vennootschap als kleine onderneming gecategoriseerd wordt. Ook hier wordt de verwachte relatie bevestigd omdat de betalingsbereidheid stijgt met de grootte van de onderneming.

Wanneer de respondent een vrouw is de betalingsbereidheid 48 euro lager dan bij een man. Ook hier is de variabele niet significant maar werd deze opgenomen om de significantie van andere variabelen te bewaren.

Indien de respondent een bachelordiploma heeft gehaald is de betalingbereidheid 102 euro lager dan wanneer deze een masterdiploma⁶⁵ heeft behaald. Dit bevestigt de verwachte relatie. De variabele LOPL heeft geen significante invloed op de betalingsbereidheid en is daarom niet opgenomen in het model.

Wanneer we kijken naar de functie van de respondent kunnen we opmerken dat wanneer de respondent een administratieve medewerker is de betalingsbereidheid 120 euro lager is dan wanneer de respondent in de directie zit. Ook hier wordt de verwachte relatie bevestigd. De variabele middenkader had geen significante invloed en werd bijgevolg niet opgenomen in het model.

Wanneer de leeftijd van de vennootschap zich tussen de 26 jaar en 50 jaar bevindt, de betalingsbereidheid van de respondent 72 euro hoger is ten opzichte van een respondent waarvan de leeftijd van de vennootschap beneden de 16 jaar bevindt. Dit is een bevestiging van de stijgende betalingsbereidheid als gevolg van stijgende leeftijd van de vennootschap. De andere twee variabelen werden niet opgenomen omwille van hun gebrek aan significantie.

Tot slot worden de variabele de leeftijd van de respondent en de locatie van de maatschappelijke zetel niet besproken aangezien geen van de dummies van deze variabelen in het model werden opgenomen. Ook de variabele UURAL werd niet in het model opgenomen.

⁶⁵ hier wordt verwezen naar categorie: Hoger onderwijs lange type of universiteit (master)

4.2.4.4. Berekenen van de betalingsbereidheid

Tabel 4.24.: Berekening betalingsbereidheid

Naam	Coëfficiënt	Frequentie	WTP OLS
CONSTANTE	222,9043*	100	222,90
bvba	-88,92411*	43,1	-38,33
overige	-83,1678	11,7	-9,73
SECUNDAIRP	-63,33402	33,5	-21,22
SECUNDAIRS	79,0124	19,4	15,33
TERTIAIRS	94,06367*	34,0	31,98
OMZETIII	92,28575*	27,1	25,01
MIOND	298,2786*	16,0	47,72
GROND	309,3601*	6,9	21,35
Vrouw	-48,13226	24,5	-11,79
BACHOPL	-102,3596*	35,9	- 36,75
Administratief medewerker	-120,0454***	6,1	- 7,32
LFTDV tussen 26 en 50	71,72565***	23,9	17,14
SOM			256,29

Uit de OLS-regressie (met standaardrobuuste errors) blijkt dat de gemiddelde betalingsbereidheid voor het verminderen van de administratieve lasten met 50 uur per maand gelijk is aan 256,29 euro is, wat overeenkomt met ongeveer 5,13 euro per uur.

4.2.5. Groepen vergelijken

Elke variabele bevat verschillende waarden. Neem bijvoorbeeld de variabele 'maatschappelijke zetel (MZ)'. De waarden Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, Vlaams-Brabant en West-Vlaanderen vormen een groep. Vervolgens komt er de afhankelijke variabele BETAALKAART (hier BETAALKAARTMIN) aan te pas. Van deze variabele wordt telkens het gemiddelde berekend per waarde bijvoorbeeld Antwerpen. Tabel 4.25. geeft de vergelijking van groepen voor de typen vennootschap. We behandelen hierbij enkel de variabelen die in het model werden opgenomen.

Tabel 4.25.: Vergelijken van groepen variabele vennootschapsvorm (TYPVN)

Vennootschapsvorm	Gem. ⁶⁶	N ⁶⁷	Std. Dev. ⁶⁸
(e)bvba	152,17	161	228,606
nv	345,00	170	358,937
overige	297,73	44	334,969

Gemiddeld gezien zijn de respondenten waarvan de onderneming een nv is meer bereid te betalen voor de vermindering van administratieve lasten. Respondenten waarvan de vennootschapsvorm bvba is, zijn gemiddeld het minst bereid te betalen.

⁶⁶ Gemiddelde

⁶⁷ Aantal

⁶⁸ Standaard deviatie

Tabel 4.26.: Vergelijken van groepen variabele eerste sector (SECTORP)

Eerste sector	Gem.	N	Std. Dev.
PRIMAIRP	300,00	13	324,037
SECUNDAIRP	290,87	126	354,593
TERTIAIRP	236,02	236	297,999

De respondenten met ondernemingen uit de secundaire sector zijn gemiddeld genomen meer bereid te betalen dan respondenten met ondernemingen uit de tertiaire sector.

Tabel 4.27.: Vergelijken van groepen variabele tweede sector (SECTORS)

Tweede sector	Gem.	N	Std. Dev.
PRIMAIRS	340,00	10	315,172
SECUNDAIRS	318,49	73	371,325
TERTIAIRS	269,69	127	327,821
NIET VAN TOEP	214,24	165	282,509

De respondenten met ondernemingen uit de secundaire sector zijn gemiddeld meer bereid te betalen dan de respondenten met ondernemingen waarvan de variabele tweede sector de waarde niet van toepassing aanneemt. De respondenten met ondernemingen uit de tertiaire sector zijn gemiddeld meer bereid te betalen dan de respondenten met ondernemingen waarvan de variabele tweede sector de waarde niet van toepassing aanneemt.

Tabel 4.28.: Vergelijken van groepen variabele leeftijd van de vennootschap (LFTDV)

Leeftijd van de vennootschap	Gem.	N	Std. Dev.
LFTDV < 16	179,03	124	280,541
16 ≤ LFTDV ≤ 25	225,66	76	281,602
26 ≤ LFTDV ≤ 50	320,56	90	354,814
LFTDV > 50	330,00	85	338,783

De respondenten waarvan de leeftijd van de vennootschap tussen de 26 jaar en 50 jaar ligt zijn meer bereid te betalen dan respondenten waarvan de leeftijd van de vennootschap minder dan 16 jaar is.

Tabel 4.29.: Vergelijken van groepen variabele omzet (OMZET)

Omzet	Gem.	N	Std. Dev.
OMZETI	136,17	94	224,735
OMZETII	188,16	76	274,210
OMZETIII	278,92	102	292,263
OMZETIV	395,15	103	388,657

De respondenten waar de omzet van de vennootschap tussen de 1 en 10 miljoen (OMZETIII) ligt zijn minder bereid te betalen dan de respondenten waarvan de omzet van de vennootschap groter dan 10 miljoen is (OMZETIV).

Tabel 4.30.: Vergelijken van groepen variabele grootte van de onderneming (WNVE)

Grootte van de onderneming	Gem.	N	Std. Dev.
Kleine onderneming (KLOND)	189,10	289	257,277
Middelgrote onderneming (MIOND)	471,67	60	387,666
Grote onderneming (GROND)	511,54	26	419,835

Wanneer de grootte van de onderneming toeneemt, zal de betalingsbereidheid van de respondent toenemen. Ook deze relatie komt overeen met de verwachte relatie.

Tabel 4.31.: Vergelijken van groepen variabele geslacht van de respondent (GESL)

Geslacht	Gem.	N	Std. Dev.
Man	267,49	283	326,848
Vrouw	223,37	92	293,843

Uit tabel 4.31. blijkt dat mannen gemiddeld gezien meer bereid zijn te betalen dan vrouwen.

Tabel 4.32.: Vergelijken van groepen variabele opleidingsniveau van de respondent (OPLEID)

Opleidingsniveau respondent	Gem.	N	Std. Dev.
Laag opleidingsniveau (LOPL)	218,87	53	310,432
Hoger onderwijs korte type (BACHOPL)	185,45	134	273,162
Hoger onderwijs lange type of universiteit (MASTEROPL)	318,09	188	340,796

De respondent met als opleidingsniveau bachelor is gemiddeld het minst bereid te betalen voor administratieve lastenvermindering. De respondent met als opleidingsniveau master is gemiddeld het meest bereid te betalen voor administratieve lastenvermindering. Aan de verwachte relatie dat de betalingsbereidheid toeneemt als het opleidingsniveau toeneemt, wordt niet voldaan.

Tabel 4.33.: Vergelijken van groepen variabele functie van de respondent (FUNCTIE)

Functie	Gem.	N	Std. Dev.
Directie	249,68	309	313,754
Middenkader	338,37	43	364,469
Administratieve medewerker	197,83	23	288,994

Een administratieve medewerker is minder bereid te betalen dan een lid van de directie. Bij de verwachte relaties gingen we ervan uit dat hoe hoger de functie is, hoe meer de respondent bereid

is te betalen voor administratieve lastenvermindering. Uit tabel 4.33. kunnen we echter afleiden dat dit niet volledig klopt.

Tot slot de variabele de leeftijd van de respondent en de locatie van de maatschappelijke zetel worden niet besproken aangezien geen van de dummies van deze variabelen in het model zitten. Hetzelfde geldt voor de variabele UURAL.

4.2.6. Veranderingen ten opzichte van andere betaalkaarten

Zoals reeds vermeld werd kan men de output van de regressies van de andere twee betaalkaarten terugvinden in bijlage 3. Hieronder wordt het verschil tot de besproken betaalkaart (BETAALKAARTMIN) met betrekking tot de significantie van de variabelen.

Voor BETAALKAARTMAX blijven de tekens van de coëfficiënten van het model hetzelfde als die van BETAALKAARTMIN. De variabele secundaire sector (eerste sector) wordt door het nemen van BETAALKAARTMAX als afhankelijke variabele wel significant. De variabele administratieve medewerker verliest zijn significantie als gevolg van het gebruiken van BETAALKAARTMAX als afhankelijke variabele (het nemen van het maximum van de range heeft bijgevolg een negatieve invloed op de significantie van deze variabele).

Ook voor BETAALKAARTGEM blijven de tekens van de coëfficiënten van het model hetzelfde ten opzichte van BETAALKAARTMIN. De variabele overige (vennootschapvormen buiten nv en bvba) wordt significant als gevolg van het nemen van BETAALKAARTGEM als afhankelijke variabele. Hetzelfde geldt voor de variabele secundaire sector (eerste sector) en secundaire sector (tweede sector). De variabele administratieve medewerker verliest zijn significantie als gevolg van het gebruiken van BETAALKAARTGEM als afhankelijke variabele (het nemen van het gemiddelde van de range heeft bijgevolg een negatieve invloed op de significantie van deze variabele).

4.2.7. Beperkingen van het praktijkonderzoek

Uit de analyse van de gegevens (lage determinatiecoëfficiënt) kan afgeleid worden dat er verklarende variabelen voor de afhankelijke variabele (betalingsbereidheid) ontbreken. Er dient bijgevolg bijkomend onderzoek te gebeuren naar de mogelijke verklarende variabelen van de betalingsbereidheid. Een grondige studie is noodzakelijk om een uitgebreidere enquête te kunnen opstellen met het oog op steun te vergaren van één of meer werkgeversorganisaties. Hoe groter het aantal opgemeten verklarende variabelen hoe groter de kans is dat de betalingsbereid van de ondernemers verklaard kan worden door deze variabelen.

Bovendien werd een steekproef genomen uit de populatie van Vlaamse ondernemers. Er dient met andere woorden rekening gehouden te worden dat hier sprake is van een beperkte veralgemeenbaarheid van de resultaten.

4.2.8. Extra vragen enquête

In bijlage 2 vindt men de resultaten op de extra vragen gesteld in de enquête die niet gebruikt worden in bovenstaande analyse. Hier wordt de federale overheid als belangrijkste bron van de administratieve lasten weergegeven. Ook de frequenties van antwoorden op de vraag: "Welke van

de volgende vereenvoudigingsuggesties vindt u het meest belangrijk?" worden hier schematisch weergegeven.

4.3. Samenvatting

In dit hoofdstuk wordt het praktijkonderzoek van deze masterproef behandeld. Paragraaf 4.1. licht toe waarom we het keuze-experiment uit het praktijkonderzoek hebben verwijderd. De regressievariabelen en de analysering van de data worden nader verklaard in paragraaf 4.2. Door middel van een enquête werden data verzameld van 376 respondenten (375 na verwijdering van een uitschieter bij de regressie), die geanalyseerd worden aan de hand van OLS-regressie met standaardrobuuste errors. De onafhankelijke variabelen die een significante invloed vertonen op de betalingsbereidheid zijn de volgende: de vennootschapvorm bvba, tertiaire sector (tweede sector), de omzet van de vennootschap van de respondent tussen de 1 en 10 miljoen, de aanduiding van de vennootschap van de respondent als middelgrote onderneming, de aanduiding van de vennootschap van de respondent als grote onderneming, de bacheloropleiding van de respondent, de functie als administratief medewerker van de respondent en leeftijd van de vennootschap zich tussen de 26 jaar en 50 jaar. De andere variabelen die werden opgenomen in het regressiemodel zijn de volgende: de overige vennootschap (vennootschappen buiten nv en bvba), secundaire sector (eerst sector), secundaire sector (tweede sector) en het geslacht vrouw. Uit de OLS-regressie (met standaardrobuuste errors) volgt dat de gemiddelde betalingsbereidheid voor het verminderen van de administratieve lasten met 50 uur per maand gelijk is aan 256,29 euro, wat overeenkomt met ongeveer 5,13 euro per uur.

Hoofdstuk 5: Conclusies

Deze masterproef heeft als doelstelling de betalingsbereidheid te achterhalen van Vlaamse ondernemers voor de vermindering van de administratieve lasten. Op basis van de gevonden informatie van de literatuurstudie en de resultaten van het praktijk onderzoek zal dit hoofdstuk een antwoord geven op de onderzoeksvragen die geformuleerd werden in hoofdstuk 1: Het onderzoeksplan.

5.1. Wat zijn administratieve lasten?

In de literatuur betreffende administratieve lasten wordt het begrip administratieve lasten op verschillende manieren gedefinieerd. In hoofdstuk 2 staan de twee definities, enerzijds een van de Dienst voor de Administratieve Vereenvoudiging, anderzijds een van de Dienst Wetmatiging. De Dienst Wetmatiging van de Vlaamse overheid definieert het begrip administratieve lasten als volgt:

Administratieve lasten zijn de kosten van de administratieve handelingen die actoren moeten uitvoeren in opdracht van de overheid voor de naleving van wettelijke informatieverplichtingen in ruime zin, ongeacht of zij die handelingen uitvoeren met of zonder een dwingende initiële basis. Die kosten zijn additioneel ten opzichte van de kosten om de administratie van hun kernproces op orde te hebben en gaan uit van een efficiënte naleving van de informatieverplichtingen door de actoren (p.18).⁶⁹

De definitie van de Dienst Wetmatiging is meer gedetailleerd en specificeert duidelijker aan welke vereisten een administratieve handeling moet voldoen om tot een administratieve last gerekend te kunnen worden.

5.2. Wat zijn bronnen van regulering?

Er zijn zeven bronnen van regulering. Deze classificatie wordt hieronder nader toegelicht. Er zijn drie types van bronnen: Type A (uitsluitend het gevolg zijn van EU regels en internationale verplichtingen), Type B (het gevolg zijn van EU regels en internationale verplichtingen maar uitvoering door lidstaten) en Type C (uitsluitend een gevolg zijn van de op nationaal niveau geformuleerde regels). In hoofdstuk 2 wordt de structuur van deze bronnen gedetailleerder weergegeven.

⁶⁹ Dienst Wetmatiging.(2010).*Handleiding meten om te weten. Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast.* Opgevraagd op 4 juli, 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf.

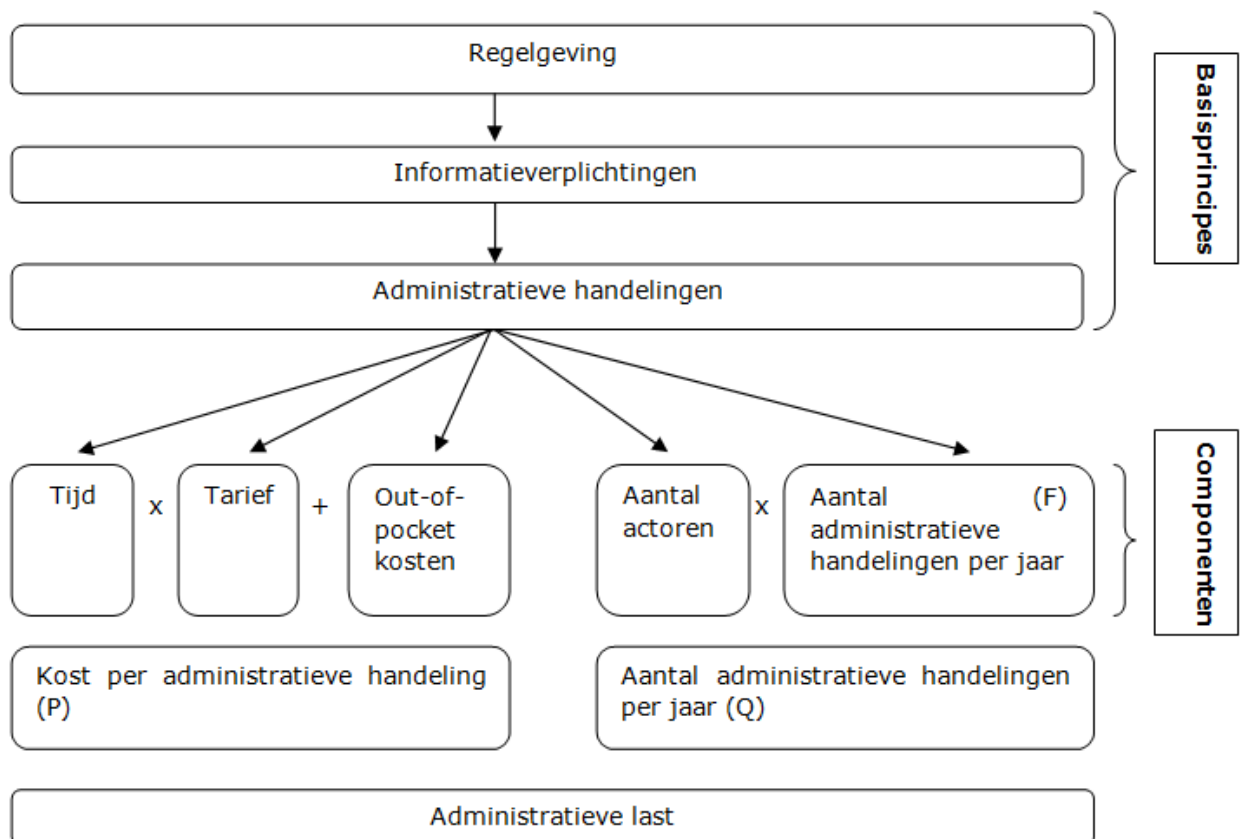
5.3. Welke methode wordt gebruikt om de administratieve lasten te meten?

Het model dat wereldwijd het meest wordt gebruikt om administratieve lasten te meten is het Standaard Kosten Model. In hoofdstuk 2 van deze masterproef wordt deze methode uitgebreid aangehaald. Het Standaard Kosten Model voert een activiteitsgebaseerde meting uit van de administratieve lasten van de ondernemingen, waardoor de evolutie van de administratieve lasten onder controle kan worden gehouden.

De resultaten van deze meting zijn direct toepasbaar op het vereenvoudigingswerk van de overheid. Zij geven de gevolgen weer van de specifieke regulatie en tonen welke regulering de meeste lasten voortbrengt. Het doel is dat de regulering wordt opgedeeld in handelbare componenten die eenvoudiger gemeten kunnen worden.

Het Standaard Kosten Model is bovendien het meetmodel dat wordt toegepast door de Dienst Wetmatiging en de Dienst Administratieve Vereenvoudiging. De berekening van de administratieve lasten wordt weergegeven door middel van onderstaande figuur:

Figuur 5.1.: Berekening administratieve lasten

(Bron: KPMG.(2012). *Manual meetbureau DAV*)

In paragraaf 2.5. worden de verschillende componenten van figuur 5.1. nader toegelicht. De verschillende onderdelen worden hierin gedefinieerd en er worden voorbeelden gegeven.

Het berekenen van administratieve lasten gebeurt aan de hand van onderstaand stappenplan.

1. Opstarten van het meetproces
2. Opstellen van prioriteitenlijst van informatieverplichtingen en administratieve handelingen
3. Verzamelen van de parameters: T- en P-component
4. Verzamelen van de parameters: Q-component
5. Berekenen van de administratieve lasten
6. Rapportering van de administratieve lasten.

Deze stappen zijn verder toegelicht in paragraaf 2.4.2.

Op Vlaams niveau wordt het Standaard Kosten Model eveneens toegepast op basis van een negenpuntig stappenplan:

1. Regelgeving inventariseren;
2. Het bereik van het onderzoek afbakenen;
3. Inventariseren van de informatieverplichtingen en het opdelen in administratieve lasten;
4. Tussentijdse bespreking door een werkgroep;
5. Verzamelen van de componenten tijd, tarief en frequentie en het verzamelen van doelstellingen die zouden moeten leiden tot administratieve vereenvoudiging;
6. Analyseren en normeren van de geregistreerde componenten;
7. Tussentijdse bespreking door een werkgroep;
8. Berekenen van de administratieve lasten;
9. Rapporteren van de resultaten aan de betrokken partijen.

Het is noodzakelijk dat de administratieve lasten gemeten worden op een uniforme, transparante en gestructureerde wijze. Uit deze noodzaak is het "Kafka Meetmodel" ontstaan. Het "Kafka Meetmodel" is eigenlijk het Standaard Kosten Model aangepast aan de Belgische (federale) wetgeving.

5.4. Wat is de bereidheid tot betalen (Willingness to pay)?

De kern van deze masterproef is de betalingsbereidheid achterhalen van Vlaamse ondernemers voor het verminderen van de administratieve lasten. Aangezien een administratieve last een niet-vermarktbaar goed is, bestaat er geen marktprijs voor dit goed. Niet-vermarktbaar goederen kunnen gewaardeerd worden door middel van de betalingsbereidheid. Hier zijn we geïnteresseerd in de betalingsbereid van de Vlaamse ondernemers voor de vermindering van administratieve lasten. Betalingsbereidheid is de maximale geldsom die iemand bereid is te betalen voor de verkrijging van een bepaald goed of dienst.

5.5. Welke methoden worden gebruikt om de bereidheid tot betalen van ondernemers voor een vermindering van de administratieve lasten te meten?

De betalingsbereidheid kan via twee methoden berekend worden, enerzijds via de revealed preference methoden, anderzijds de stated preference methoden. De revealed preference methoden kunnen onder andere gebruikt worden voor het waarderen van externe effecten. Deze methoden bepalen de betalingsbereidheid van de individuen op een indirecte manier door zich te baseren op het vertoonde gedrag op de private markt van een verwant product. Een goed dat vergelijkbaar is met administratieve lasten bestaat echter niet op de private markt. Vandaar dat in deze masterproef geen gebruikgemaakt is van een revealed preference methode voor de waardering van administratieve lasten.

In deze masterproef hebben we gekozen voor twee stated preference methoden, het keuze-experiment en de betaalkaart. Na het toetsen van de enquête bij een testpanel van tien ondernemers, hebben we echter kunnen vaststellen dat het keuze-experiment geen gepaste methode is om de betalingbereidheid van ondernemers voor een vermindering van de administratieve lasten te achterhalen. De betaalkaart geeft een lijst van mogelijke ranges van betalingsbereidheid. Op deze kaart zal de respondent gevraagd worden de maximale betalingsbereidheid voor een goed of een dienst aan te duiden. Door middel van een enquête werden antwoorden verzameld van 376 respondenten.

5.6. Wat is de bereidheid tot betalen voor het verminderen van de administratieve lasten van Vlaamse ondernemers?

Uit de OLS-regressie (met standaardrobuuste errors) blijkt dat de gemiddelde betalingsbereidheid voor het verminderen van de administratieve lasten met 50 uur per maand gelijk is aan 256,29 euro, wat overeenkomt met ongeveer 5,13 euro per uur.

5.7. Welke sociodemografische kenmerken van ondernemers hebben invloed op de betalingsbereidheid voor de vermindering van administratieve lasten?

Door middel van een enquête werden data verzameld van 376 respondenten (375 na de verwijdering van een uitschieter bij de regressieanalyse). Hieronder vindt u de conclusies op basis van deze gegevens. Enerzijds werd er gebruikgemaakt van OLS-regressie (met standaardrobuuste errors) en anderzijds van de groepen vergelijken methode. In sectie 4.2.2. werden de verwachte relaties opgesteld die de kenmerken van de respondent en de vennootschap van de respondent hebben op de betalingsbereidheid. In sectie 4.2.4. werden de data geanalyseerd aan de hand van OLS regressie met standaardrobuuste errors. De onafhankelijke variabelen die een significante invloed vertonen op de betalingsbereidheid zijn de volgende: de vennootschapsvorm bvba, tertiaire sector (tweede sector), de omzet van de vennootschap van de respondent tussen de 1 en 10 miljoen, de aanduiding van de vennootschap van de respondent als middelgrote onderneming, de aanduiding van de vennootschap van de respondent als grote onderneming, de bacheloropleiding

van de respondent, de functie als administratief medewerker van de respondent en leeftijd van de vennootschap zich tussen de 26 jaar en 50 jaar. De andere variabelen die werden opgenomen in het regressiemodel zijn de volgende: de overige vennootschap (vennootschappen buiten nv en bvba), secundaire sector (eerste sector), secundaire sector (tweede sector) en het geslacht vrouw.

In sectie 4.2.5. werd het vergelijken van groepen besproken voor de variabelen die aanwezig zijn in het model. Hieronder halen we kort aan welke relaties uit deze methode opduiken.

Gemiddeld gezien zijn respondenten waarvan de onderneming een nv is meer bereid te betalen aan de vermindering van administratieve lasten. Respondenten waarvan de vennootschapvorm daarentegen bvba is, zijn gemiddeld gezien het minst bereid te betalen. Wanneer we spreken over de overkoepelende variabele eerste sector zijn de respondenten met ondernemingen uit de secundaire sector gemiddeld genomen meer bereid te betalen dan respondenten met ondernemingen uit de tertiaire sector. Met betrekking tot de tweede sector kan men het volgende aanhalen. De respondenten met ondernemingen uit de secundaire sector zijn gemiddeld meer bereid te betalen dan de respondenten met ondernemingen waarvan tweede sector de waarde niet van toepassing aanneemt. De respondenten met ondernemingen uit de secundaire sector zijn meer bereid te betalen dan de respondenten met ondernemingen uit de tertiaire sector. De respondenten waarvan de leeftijd van de vennootschap tussen de 26 jaar en 50 jaar ligt zijn veel meer bereid te betalen dan respondenten waarvan de leeftijd van de vennootschap minder dan 16 jaar is. De respondenten waar de omzet van de vennootschap tussen de 1 en 10 miljoen ligt zijn minder bereid te betalen dan de respondenten waarvan de omzet van de vennootschap groter dan 10 miljoen is. Bij de grootte van de onderneming is er een duidelijk positief verband. Wanneer de grootte van de onderneming toeneemt, zal de betalingsbereidheid van de respondent toenemen. De respondent met als opleidingsniveau bachelor is gemiddeld het minst bereid te betalen voor administratieve lastenvermindering. De respondent met als opleidingsniveau master is gemiddeld het meest bereid te betalen voor administratieve lastenvermindering. Een administratieve medewerker is minder bereid te betalen dan een lid van de directie. Tot slot de variabele de leeftijd van de respondent en de locatie van de maatschappelijke zetel worden niet besproken aangezien geen van de dummies van deze variabelen in het model zitten. Hetzelfde geldt voor de variabele UURAL.

Lijst van geraadpleegde werken

Boardman, A.E., Greenberg, D.H., Vining, A.R., & Weimer, D.L. (2011). *Cost-Benefit Analysis: Concepts and practice*. Fourth edition. Pearson.

Boyle, K.J. (2003). Contingent Valuation in Practice. In P.A. Champ, K.J. Boyle & T.C. Brown (Eds.), *A Primer on Nonmarket Valuation*. Boston-Dordrecht-London: Kluwer Academic Publishers.

Commissie van de Europese gemeenschappen.(2007). *Actieprogramma ter vermindering van de administratieve lasten in de Europese Unie*. Opgevraagd op 27 augustus, 2012, via <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2007:0023:FIN:NL:PDF>.

Compensatieregel: Strategisch beleidskader.(z.d.). Opgevraagd op 22 augustus, 2012, via <http://www.bestuurszaken.be/compensatieregel>.

De Brucker, K., Verbeke, A., & Winkelmann, W. (1998). *Sociaal-economische evaluatie van overheidsinvesteringen in transportinfrastructuur. Kritische analyse van het bestaande instrumentarium. Ontwikkeling van een eclectisch evaluatie-instrument*. Leuven-Apeldoorn: Garant.

Deloitte.(z.d.). *Leidraad bij het meten van administratieve lasten en het uitwerken van verbeteringsvoorstellen*. Opgevraagd op 22 augustus, 2012, via <https://www.deloitte.com/assets/Dcom-Belgium/Local%20Assets/Documents/EN/Industries/Public%20sector/dcom-be-en-leidraad-meten-administratieve-lasten.pdf>.

Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2010*. Opgevraagd op 5 juli, 2012, via http://kanselarij.belgium.be/nl/binaries/Meetrapport%202010_DAV_tcm171-159272.pdf.

Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (z.d.). *Evolutie van de federale administratieve lasten. Meetrapport 2011*.

Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging. (2008). *Het Kafka meetmodel. Praktische handleiding voor het meten van administratieve lasten*. Opgevraagd op 4 juli, 2012, via <http://www.simplification.fgov.be/doc/1220623995-9671.pdf>.

Dienst Wetmatiging.(2010).*Handleiding meten om te weten. Het Vlaamse Standaard Kosten Model toegepast*. Opgevraagd op 4 juli, 2012, via http://www.bestuurszaken.be/sites/bz.vlaanderen.be/files/handleiding_MetenOmTeWeten_2010_1.pdf.

Federale Regering van België.(2011). *Ontwerpverklaring over het algemeen beleid 1 december 2011*. Opgevraagd op 2 oktober, 2012, via <http://www.standaard.be/extra/wl/regeerakkoord.pdf>.

FOD Kanselarij van de Eerste Minister.(z.d.). *Dienst voor de Administratieve vereenvoudiging*. Opgevraagd op 7 september, 2012, via <http://kanselarij.belgium.be/nl/>.

Freeman, A.M. (2003). *The measurement of environmental and resource values: theory and methods*. Washington: RFF Press book.

Gujarati, D.N. (2003). *Basic Econometrics*. McGraw-Hill Higher Edition.

Kegels, C., & van den Abeele, A. - Federaal Planbureau. (2011). *Administratieve lasten in België voor het jaar 2010*. Opgevraagd op 8 juli, 2012, via http://kanselarij.belgium.be/nl/binaries/enqu%C3%A4te%20BFP%202010%20%20rapport%20def%20dec%202011%20NL_tcm171-159251.pdf.

KPMG.(2012). *Manual meetbureau DAV*.

Marneffe, W., & Vereeck, L. (2011). The meaning of regulatory costs [Elektronische versie]. *European Journal of Law and Economics*, vol 32 (3), 341–356.

Marneffe, W. (2011). *Time is money. Een rechtseconomische analyse van wachttijd van vergunningsstelsels*.

Ondernemingen betalen weer meer administratieve lasten. (2012). Opgevraagd op 14 augustus, 2012, via

http://cpb.bnpparibasfortis.be/Corporate-Banking/NL/News-Multimedia/News/page.aspx/70?xd_itemId=6628&i=Ondernemingen-betalen-weer-meer-administratieve-lasten-&xd_catId.

Pearce, D., & Özdemiroglu, E. et al. (2002). *Economic Valuation with Stated Preference Techniques. Summary Guide*. Opgevraagd op 22 juli, 2012, via <http://www.communities.gov.uk/documents/corporate/pdf/146871.pdf>.

RIVM. (2001). *Een schatting van de baten van geluidsmaatregelen*. Opgevraagd op 30 augustus, 2012, via <http://rivm.openrepository.com/rivm/bitstream/10029/9671/1/715120004.pdf>.

Ryan, M., & Wordsworth, S. (2000). Sensitivity of willingness to pay estimates to the level of attributes in discrete choice experiments [Elektronische versie]. *Scottish Journal of Political Economy*, 47, 504-524.

SCM network - To reduce administrative burdens. (2005). *International Standard Cost Model Manual - Measuring and reducing administrative burdens for businesses*. Opgevraagd op 22 september, 2012, via http://www.administrative-burdens.com/filesystem/2005/11/international_scm_manual_final_178.doc.

Sekaran, U., & Bougie, R. (2009). *Research Methods for Business. A Skill Building Approach*. Wiley and Sons.

Siero, F.W., Huisman, M., & Kiers H.A.L. (2009). *Voortgezette regressie- en variantieanalyse*. Springer Uitgeverij.

UNIZO. (2011_a). *UNIZO-onderzoek: Ondernemers ervaren sterke stijging administratieve lasten tegenover vijf jaar geleden*. Opgevraagd op 17 maart, 2012, via <http://www.unizo.be/uwzaakleden/viewobj.jsp?id=4769759>.

UNIZO. (2011_b). *Kost administratieve rompslomp daalt, ondernemers voelen het nog niet*. Opgevraagd op 17 maart, 2012, via <http://www.unizo.be/uwzaakleden/viewobj.jsp?id=4789717>.

Vereenvoudig het leven! Voorstelling van het federaal actieplan administratieve vereenvoudiging 2012-2015.(2012). Opgevraagd op 2 februari, 2013, via <http://www.chastel.belgium.be/nl/vereenvoudig-het-leven-voorstelling-van-het-federaal-actieplan-administratieve-vereenvoudiging-2012>.

Verhetsel, A., & Witlox, F. (2001). Uitbreiding versus herlokalisatie van luchthavens. In H. Meersman, P. Roosens, E. Van de Voorde & F. Witlox, (Eds.), *Luchtvervoer in België en Nederland. Verdere expansie of grenzen aan de groei?* (pp.87-111). Leuven-Apeldoorn: Garant.

Wheatley, D. (2010). *'Revealed' Preference Methods*. Opgevraagd op 30 november, 2012, via <http://www.cbabuilder.co.uk/Quant3.html>.

Bijlagen

Bijlage 1: printscreen enquête

ThesisTools

Maak en verspreid gratis je online enquête op www.thesistools.com

De betalingsbereidheid van Vlaamse ondernemers voor een vermindering van de administratieve lasten

Geachte,
in de functie van mijn masterproef doe ik onderzoek naar de betalingsbereidheid van de Vlaamse ondernemers voor een vermindering van de administratieve lasten. De gegevens die u in deze enquête invult, zullen volledig anoniem behandeld worden (er wordt geen e-mailadres gevraagd). Het invullen van deze enquête zal slechts 3-5 minuten tijd in beslag nemen.

Alvast dank bij voorbaat voor uw medewerking!

Met vriendelijke groeten,
Tine Huybrechts
Master TEW Beleidsmanagement
tine.huybrechts@student.uhasselt.be

Start

1. **Onder welke vennootschapsvorm staat uw onderneming ingeschreven in de Kruispuntbank van ondernemingen?***

- De (eenpersoons) besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (bvba)
- De naamloze vennootschap (nv)
- De coöperatieve vennootschap met onbeperkte aansprakelijkheid (cvoa)
- De coöperatieve vennootschap met beperkte aansprakelijkheid (cvba)
- De vennootschap onder firma (V.O.F.)
- De gewone commanditaire vennootschap (comm.v)
- De commanditaire vennootschap op aandelen (comm.va)
- Andere

2. **Waar bevindt uw maatschappelijke zetel zich?***

- Antwerpen
- Limburg
- Oost - Vlaanderen
- Vlaams-Brabant
- West - Vlaanderen
- Andere

3.

In welke sector oefent uw vennootschap zijn activiteiten **PRIMAIR uit (NACE BEL)?***

- SECTIE A: LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ
- SECTIE B: WINNING VAN DELFSTOFFEN
- SECTIE C: INDUSTRIE
- SECTIE D: PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT
- SECTIE E: DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING
- SECTIE F: BOUWNIJVERHEID
- SECTIE G: GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN
- SECTIE H: VERVOER EN OPSLAG
- SECTIE I: VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN
- SECTIE J: INFORMATIE EN COMMUNICATIE
- SECTIE K: FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN
- SECTIE L: EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED
- SECTIE M: VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN
- SECTIE N: ADMINISTRATIEVE EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN
- SECTIE O: OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN
- SECTIE P: ONDERWIJS
- SECTIE Q: MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING
- SECTIE R: KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE
- SECTIE S: OVERIGE DIENSTEN
- SECTIE T: HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFERENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK
- SECTIE U: EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN

4.

In welke sector oefent uw vennootschap zijn activiteiten **SECUNDAIR (indien van toepassing) uit (NACE BEL)?**

- SECTIE A: LANDBOUW, BOSBOUW EN VISSERIJ
- SECTIE B: WINNING VAN DELFSTOFFEN
- SECTIE C: INDUSTRIE
- SECTIE D: PRODUCTIE EN DISTRIBUTIE VAN ELEKTRICITEIT, GAS, STOOM EN GEKOELDE LUCHT
- SECTIE E: DISTRIBUTIE VAN WATER; AFVAL- EN AFVAL-WATERBEHEER EN SANERING
- SECTIE F: BOUWNIJVERHEID
- SECTIE G: GROOT- EN DETAILHANDEL; REPARATIE VAN AUTO'S EN MOTORFIETSEN
- SECTIE H: VERVOER EN OPSLAG
- SECTIE I: VERSCHAFFEN VAN ACCOMMODATIE EN MAALTIJDEN
- SECTIE J: INFORMATIE EN COMMUNICATIE
- SECTIE K: FINANCIËLE ACTIVITEITEN EN VERZEKERINGEN
- SECTIE L: EXPLOITATIE VAN EN HANDEL IN ONROEREND GOED
- SECTIE M: VRIJE BEROEPEN EN WETENSCHAPPELIJKE EN TECHNISCHE ACTIVITEITEN
- SECTIE N: ADMINISTRATIEVE EN ONDERSTEUNENDE DIENSTEN
- SECTIE O: OPENBAAR BESTUUR EN DEFENSIE; VERPLICHTE SOCIALE VERZEKERINGEN
- SECTIE P: ONDERWIJS
- SECTIE Q: MENSELIJKE GEZONDHEIDSZORG EN MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING
- SECTIE R: KUNST, AMUSEMENT EN RECREATIE
- SECTIE S: OVERIGE DIENSTEN
- SECTIE T: HUISHOUDENS ALS WERKGEVER; NIET-GEDIFFERENTIEERDE PRODUCTIE VAN GOEDEREN EN DIENSTEN DOOR HUISHOUDENS VOOR EIGEN GEBRUIK
- SECTIE U: EXTRATERRITORIALE ORGANISATIES EN LICHAMEN

5. Hoeveel omzet (in euro) genereerde uw onderneming in het laatste volledige boekjaar?*

- 0 - 25.000
- 25.001 - 50.000
- 50.001 - 75.000
- 75.001 - 100.000
- 100.001 - 150.000
- 150.001 - 200.000
- 200.001 - 250.000
- 250.001 - 1 miljoen
- 1 miljoen - 5 miljoen
- 5 miljoen - 10 miljoen
- groter dan 10 miljoen
- groter dan 50 miljoen

6. In welk jaar (JJJJ) werd uw vennootschap opgericht ?*

7. Hoeveel uren besteden de werknemers in uw vennootschap GEMIDDELD PER MAAND aan het uitvoeren aan administratieve verplichtingen die door de overheid opgelegd worden (som alle uren van alle werknemers samen)?

Hoeveel uren bent u bezig met het naleven van administratieve verplichtingen die opgelegd worden door de overheid. Dit staat los van de administratieve taken die u voor de bedrijfsvoering ook zou uitvoeren (bijvoorbeeld uw boekhouding zou u ook uitvoeren indien deze niet door de overheid werd opgelegd, omdat u zelf ook graag alle inkomsten en uitgaven van uw bedrijf kent).

Voorbeelden van die administratieve verplichtingen opgelegd door de overheid zijn:

- Statistiekverplichtingen
- Personeelsgegevens doorgeven
- Vergunningen aanvragen
- BTW-aangiften*

8. Hoeveel werknemers (in voltijdse equivalenten) werden er in het laatste volledige boekjaar tewerkgesteld in uw vennootschap in België?*

☐ 0-5	☐ 121-130
☐ 6-10	☐ 131-140
☐ 11-15	☐ 141-150
☐ 16-20	☐ 151-160
☐ 21-25	☐ 161-170
☐ 26-30	☐ 171-180
☐ 31-40	☐ 181-190
☐ 41-50	☐ 191-200
☐ 51-60	☐ 201-210
☐ 61-70	☐ 211-220
☐ 71-80	☐ 221-230
☐ 81-90	☐ 231-240
☐ 91-100	☐ 241-250
☐ 101-110	☐ >250
☐ 111-120	

9.

Stel dat de tijd die u nodig heeft voor het uitvoeren van uw administratieve taken verplicht door de overheid gereduceerd wordt van 200 uur naar 150 uur per maand door een reorganisatie langs overheidszijde (bv. zelf meer informatie hergebruiken, meer gebruikmaken van ICT ' tools).

Hoeveel wenst u maximaal te betalen om de tijdsduur die u spendeert aan het uitvoeren van administratieve taken te verminderen van 200 uur naar 150 uur? Hou er rekening mee dat hier eenvoudigweg naar uw waardering over de vermindering wordt gepest. Het is dus NIET de bedoeling dat u dit bedrag werkelijk betaalt aan de overheid.*

☐ 0 - 50 euro	☐ 500 - 550 euro
☐ 50 - 100 euro	☐ 550 - 600 euro
☐ 100 - 150 euro	☐ 600 - 650 euro
☐ 150 - 200 euro	☐ 650 - 700 euro
☐ 200 - 250 euro	☐ 700 - 750 euro
☐ 250 - 300 euro	☐ 750 - 800 euro
☐ 300 - 350 euro	☐ 800 - 900 euro
☐ 350 - 400 euro	☐ 900 - 1000 euro
☐ 400 - 450 euro	☐ >1000 euro
☐ 450 - 500 euro	

→ idem voor 10

11.

Wat is uw leeftijd (in jaren)?*

12.

Wat is uw geslacht?*

- Man
 Vrouw

13.

Wat is de hoogste opleiding waarvoor u een diploma heeft behaald?*

- Geen
 Lagere school
 Middelbare school
 Hoger onderwijs korte type (bachelor)
 Hoger onderwijs lange type of universiteit (master)

14.

Wat is uw functie binnen de vennootschap?*

- Directie
 Middenkader
 Administratieve medewerker

15.

Welke overheid zorgt volgens u voor de MEESTE administratieve lasten?*

- Europese Unie
- Federaal overheid
- Vlaams overheid
- Provinciaal overheid
- Lokale overheid

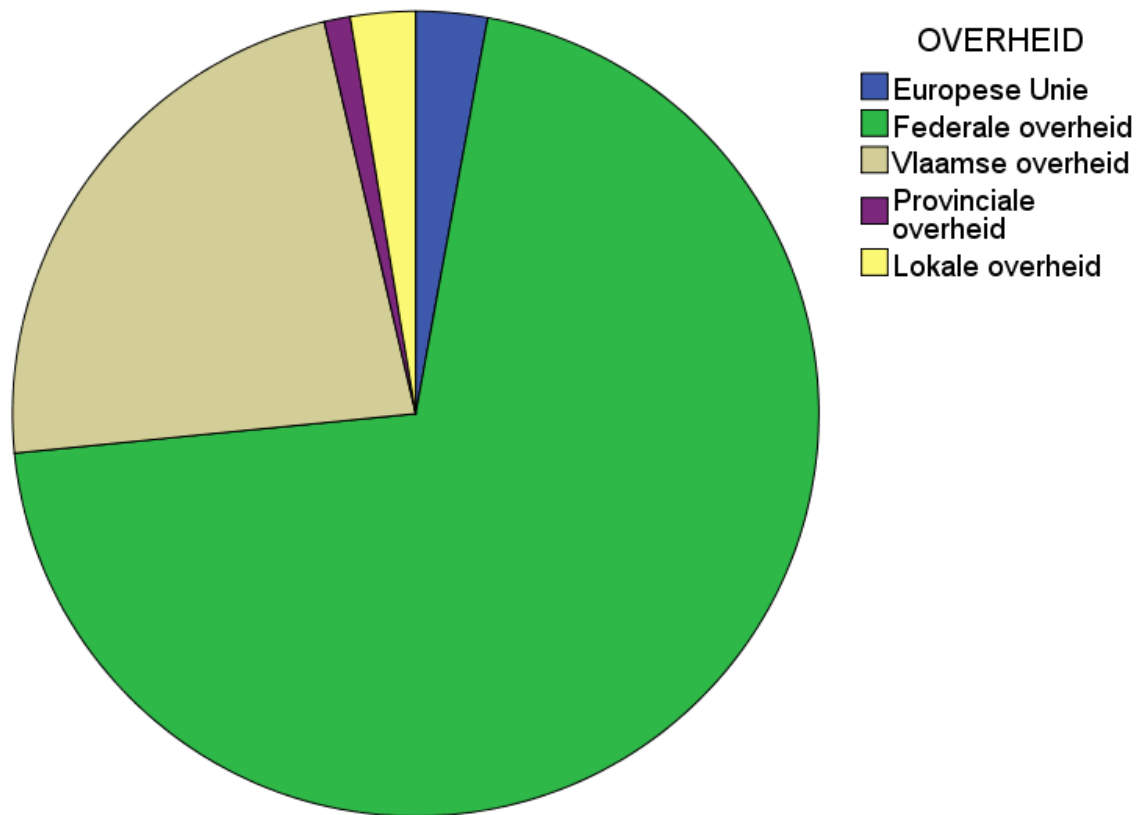
16.

Welke van de volgende vereenvoudigingsuggesties vindt u het MEEST belangrijk?*

- Geen statistieken meer hoeven door te spelen aan de overheid
- Ingewikkelde procedures verminderen door de tijdsduur te verminderen
- Ingewikkelde procedures verminderen door de vermindering van het aantal administratieve handelingen per administratieve verplichting
- Meer transparantie omtrent administratieve lasten
- Het éénmalig opvragen van administratieve gegevens
- Meer gebruik van ICT tools (bv. elektronisch invullen van personeelsgegevens op een site van de overheid)
- Andere

Bijlage 2: extra's

Welke overheid zorgt volgens u voor de meeste administratieve lasten?

Aantal respondenten:384

	Absolute Frequentie	Frequentie (%)
Europese Unie	11	2,9
Federale overheid	271	70,6
Vlaamse overheid	88	22,9
Provinciale overheid	4	1,0
Lokale overheid	10	2,6
Total	384	100,0

Welke van de volgende vereenvoudigingsuggesties vindt u het meest belangrijk?

1. Geen statistieken meer hoeven door te spelen aan de overheid
2. Ingewikkelde procedures verminderen door de tijdsduur te verminderen
3. Ingewikkelde procedures verminderen door de vermindering van het aantal administratieve handelingen per administratieve verplichting
4. Meer transparantie omtrent administratieve lasten
5. Het éénmalig opvragen van administratieve gegevens
6. Meer gebruik van ICT tools (bv. elektronisch invullen van personeelsgegevens op een site van de overheid)
7. Andere

	Absolute Frequentie	Frequentie (%)
1	83	21,6
2	33	8,6
3	111	28,9
4	32	8,3
5	65	16,9
6	48	12,5
7	12	3,1
Total	384	100,0

Bijlage 3: OLS-regressie met standaard robuuste errors BETAALKAART MAX-GEM

(1) Betaalkaartmax

Linear regression						Number of obs = 375	
						F(12, 362) = 9.12	
						Prob > F = 0.0000	
						R-squared = 0.2460	
						Root MSE = 278.13	

betaalkaar~x	Coef.	Robust HC3 Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]		

bvba	-87.07782	31.50412	-2.76	0.006	-149.0319	-25.12374	
overige	-82.47078	51.165	-1.61	0.108	-183.0887	18.14718	
secundairp	-68.80028	41.04369	-1.68	0.095	-149.5143	11.91372	
secundairs	81.62009	52.08471	1.57	0.118	-20.80652	184.0467	
tertiairs	91.72538	33.43916	2.74	0.006	25.96597	157.4848	
omzetiii	92.27678	32.80305	2.81	0.005	27.76832	156.7852	
miond	295.6497	52.43677	5.64	0.000	192.5308	398.7687	
grond	299.1456	84.80533	3.53	0.000	132.3727	465.9186	
vrouw	-48.89202	34.91394	-1.40	0.162	-117.5516	19.7676	
bachopl	-104.8622	30.44521	-3.44	0.001	-164.7339	-44.99056	
administra~r	-115.5275	70.69652	-1.63	0.103	-254.555	23.49995	
lftdviit2650	71.21153	38.57998	1.85	0.066	-4.657489	147.0806	
_cons	274.609	34.85633	7.88	0.000	206.0627	343.1554	

(2) Betaalkaartgem

Linear regression						Number of obs = 375	
						F(12, 362) = 8.50	
						Prob > F = 0.0000	
						R-squared = 0.2421	
						Root MSE = 278.59	

betaalkaar~m	Coef.	Robust HC3 Std. Err.	t	P> t	[95% Conf. Interval]		

bvba	-83.78207	31.31384	-2.68	0.008	-145.3619	-22.2022	
overige	-91.39277	50.33037	-1.82	0.070	-190.3694	7.583863	
secundairp	-69.2572	42.04289	-1.65	0.100	-151.9362	13.42177	
secundairs	92.72119	52.48521	1.77	0.078	-10.49301	195.9354	
tertiairs	88.03411	33.92244	2.60	0.010	21.32432	154.7439	
omzetiii	82.43072	32.56718	2.53	0.012	18.38609	146.4753	
miond	289.8316	53.53684	5.41	0.000	184.5494	395.1139	
grond	314.8842	85.98957	3.66	0.000	145.7824	483.986	
vrouw	-50.06736	34.61178	-1.45	0.149	-118.1328	17.99806	
bachopl	-99.40033	30.72344	-3.24	0.001	-159.8192	-38.9815	
administra~r	-103.8377	71.26188	-1.46	0.146	-243.977	36.30153	
lftdviit2650	70.25922	39.25961	1.79	0.074	-6.946327	147.4648	
_cons	242.0762	34.71214	6.97	0.000	173.8134	310.339	

Bijlage 4: Breusch-Pagantest BETAALKAART MAX-GEM

(1) Betaalkaartmax

Breusch-Pagan / Cook-Weisberg test for heteroskedasticity

Ho: Constant variance

Variables: bvba overige secundairp secundairs tertiars omzetiii miond grond vrouw
bachopl administratiefmedewerker lftdviit2650

chi2(12) = 58.91

Prob > chi2 = 0.0000

(2) Betaalkaartgem

Breusch-Pagan / Cook-Weisberg test for heteroskedasticity

Ho: Constant variance

Variables: bvba overige secundairp secundairs tertiars omzetiii miond grond vrouw
bachopl administratiefmedewerker lftdviit2650

chi2(12) = 68.56

Prob > chi2 = 0.0000

Auteursrechtelijke overeenkomst

Ik/wij verlenen het wereldwijde auteursrecht voor de ingediende eindverhandeling:

De bereidheid tot betalen van Vlaamse ondernemers voor de vermindering van de administratieve lasten

Richting: **master in de toegepaste economische wetenschappen-beleidsmanagement**

Jaar: **2013**

in alle mogelijke mediaformaten, - bestaande en in de toekomst te ontwikkelen - , aan de Universiteit Hasselt.

Niet tegenstaand deze toekenning van het auteursrecht aan de Universiteit Hasselt behoud ik als auteur het recht om de eindverhandeling, - in zijn geheel of gedeeltelijk -, vrij te reproduceren, (her)publiceren of distribueren zonder de toelating te moeten verkrijgen van de Universiteit Hasselt.

Ik bevestig dat de eindverhandeling mijn origineel werk is, en dat ik het recht heb om de rechten te verlenen die in deze overeenkomst worden beschreven. Ik verklaar tevens dat de eindverhandeling, naar mijn weten, het auteursrecht van anderen niet overtreedt.

Ik verklaar tevens dat ik voor het materiaal in de eindverhandeling dat beschermd wordt door het auteursrecht, de nodige toelatingen heb verkregen zodat ik deze ook aan de Universiteit Hasselt kan overdragen en dat dit duidelijk in de tekst en inhoud van de eindverhandeling werd genotificeerd.

Universiteit Hasselt zal mij als auteur(s) van de eindverhandeling identificeren en zal geen wijzigingen aanbrengen aan de eindverhandeling, uitgezonderd deze toegelaten door deze overeenkomst.

Voor akkoord,

Huybrechts, Tine

Datum: **31/05/2013**